

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ
1^η ΓΙΟΡΤΗ ΚΑΣΤΑΝΟΥ
και παζάρι με παρουσίαση τοπικών προϊόντων
από παραγωγούς στην πλατεία
Κυριακή μεσημέρι 26 Οκτωβρίου
Ώρα έναρξης: 13.00 - Είσοδος ελεύθερη

Μουσική, δωρεάν ηγμένα κάστανα και κρασάκι
για να γιορτάσουμε όλοι μαζί
τα δώρα της Φθινοπωρινής Ζωγλοπίτικης γης

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΕΤΟΣ 32ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 134 - ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2025
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ
Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΓΡΙΒΕΛΛΑΣ - Τηλ. 6989406502 - email: morfotikos.rachoulas@gmail.com

Μεγάλο αφιέρωμα στην επέτειο της 28ης Οκτωβρίου με ιστορίες της αντίστασης στην περιοχή μας και το τέλος της Ιταλικής κατοχής με την συνθηκολόγηση και την παράδοση των Ιταλικών δυνάμεων στις σελίδες 6 και 7

Ένα χωριό. Μια πλατεία. Ένα βράδυ που έγραψε ιστορία.

"Το βράδυ της Κυριακής 29-6-2025, η Ραχούλα Καρδίτσας δεν ήταν απλώς ένα ήσυχο χωριό των Αγράφων. Ήταν το επίκεντρο του πολιτισμού. Ξύπνησε μνήμες παράδοσης. Ο Μορφωτικός Σύλλογος Ραχούλας, με σεβασμό και μεράκι, χάρισε μια αυθεντική γιορτή που τίμησε τις ρίζες και την ψυχή του τόπου μας.

Στην κατάμεστη πλατεία του χωριού, με το φως του φεγγαριού να αγκαλιάζει τα πρόσωπα και τα παραδοσιακά φώτα να ζεσταίνουν τις καρδιές, ήχησαν τα γνήσια Αγραφιώτικα ακούσματα από το σχήμα της "Αργιθεάτικης Ζυγιάς".

Το κλαρίνο μίλησε στη γλώσσα των προγόνων μας, ενώ ο ρυθμός των χορών ξύπνησε μνήμες, συναισθήματα, και ιστορίες. Όπως παλιά.

Το χορευτικό τμήμα του συλλόγου της Πορτίτσας όπως και του Ρούσσου ντυμένα με περίσσια περηφάνια στις παραδοσιακές φορεσιές τους, μας ταξίδευσαν σε εποχές αγνές, γεμάτες αυθεντικότητα. Κάθε βήμα τους, κάθε τραγουδί, ήταν μια αναμέτρηση με τον χρόνο - και νίκησε η παράδοση.

Ο πρόεδρος του Συλλόγου, κύριος Γριβέλλας Γιάννης φανερά συγκινημένος, μίλησε για την αξία του να κρατάμε ζωντανή την πολιτιστική μας ταυτότητα, ειδικά σε μια εποχή που όλα τείνουν να ομογενοποιηθούν. Με λόγια απλά αλλά γεμάτα δύναμη, κάλεσε τους νέους να πιάσουν το νήμα της ιστορίας και να συνεχίσουν να υφαίνουν το πανί της τοπικής μας κληρονομιάς.

Μέχρι αργά τη νύχτα, οι κάτοικοι και οι επισκέπτες χόρεψαν, τραγουδούσαν και έγιναν ένα με τον τόπο μας και την ιστορία.

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Ραχούλας απέδειξε ότι όταν υπάρχει αγάπη, πίστη και μεράκι, η παράδοση δεν ξεθωριάζει.

"Σε πολιτιστικές εκδηλώσεις τέτοιας σημασίας, η παρουσία του Δήμου Καρδίτσας και της

Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι όχι μόνο επιθυμητή, αλλά και αναγκαία. Δυστυχώς, όμως, δεν υπήρχε ούτε ένας εκπρόσωπός τους."

Θερμά συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές και εθελοντές για την άψογη διοργάνωση.

Με αυτά τα λίγα αλλά γεμάτα συναισθήματα λόγια περιέγραψε ο χωριανός μας Γ. Κολοβός που βιντεοσκοπούσε την εκδήλωση του συλλόγου.

Δεν έχουμε να προσθέσουμε τίποτα παραπάνω παρά μόνο να ευχαριστήσουμε θερμά όσες και όσους συνέβαλαν για να πραγματοποιηθεί αυτή η άψογη εκδήλωση και ιδιαίτερα πρώτα απ' όλους τους εθελοντές, τα χορευτικά της Πορτίτσας και του Ρούσου αλλά κυρίως την ορχήστρα, το σχήμα της "Αργιθεάτικης Ζυγιάς"

Να είμαστε καλά και του χρόνου πάλι ραντεβού στην πλατεία ελπίζοντας αυτή τη φορά να ανοίξει την εκδήλωση το χορευτικό της Ραχούλας!

Αργότερα τον Ιούλιο και τον Αύγουστο ο Μορφωτικός Σύλλογος διοργάνωσε δύο ακόμη εκδηλώσεις στην πλατεία. Μία τον Ιούλιο με την **γιορτή της Ζωγλοπίτικης πίτας και το παιδικό πάρτι** και δεύτερη με το μεγάλο **Λαϊκοδημοτικό γλέντι του Αυγούστου** και για τα οποία αναφερόμαστε εκτενέστερα στις σελίδες 4 και 5 της εφημερίδας με αρκετό φωτογραφικό υλικό.

Λαϊκοδημοτικό γλέντι στην πλατεία τον Αύγουστο

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 12 Αυγούστου η λαϊκό - δημοτική βραδιά που εξελίχθηκε σε σε ένα μεγάλο γλέντι στην πλατεία του χωριού από νεότερους και παλιότερους Ραχουλιώτες και όχι μόνο.

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ σε όλες και όλους και ιδιαίτερα στους εθελοντές που βοήθησαν τα μέγιστα μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες για να πετύχει η εκδήλωση.

Ακόμη ευχαριστούμε όλους τους χορηγούς που πρόσφεραν το προϊόντα και τις υπηρεσίες τους και ιδιαίτερα τους

Συνέχεια στην 4η σελ.

Γιορτή Ζωγλοπίτικης πίτας και παιδικό πάρτι

Ανήμερα της Αγίας Παρασκευής 26 Ιουλίου το απόγευμα κι ενώ το πρωί εορτάσαμε πανηγυρικά την μνήμη της στο ομώνυμο Εωκλήσι στο Παλιοζωγλόπι, ο σύλλογος οργάνωσε μια πολύ πετυχημένη εκδήλωση γιορτή για μικρούς και μεγάλους στην πλατεία.

Σε πρώτο πλάνο τα μικρά παιδιά έπαιξαν και χάρηκαν πάρα πολύ, έγιναν διαγωνισμοί με τσουβαλοδρο-

Συνέχεια στην 4η σελ.

Η πολύπαθη βρύση Τσιώκη στον Πάνω Μαχαλά στο Παλιοζωγλόπι

Όπως γνωρίζετε, η ανακατασκευή της βρύσης Τσιώκη η οποία καταστράφηκε ολοσχερώς από τη σφοδρή πλημμύρα του "Ιανού" στις 19 Σεπτεμβρίου 2020, ολοκληρώθηκε πρόσφατα.

Την πρωτοβουλία για την κατασκευή της βρύσης την ανέλαβε ο Ε.Π.Ο. Σύλλογος Παλιοζωγλοπιτών έπειτα από γενική συνέλευση που πραγματοποιήθηκε την άνοιξη στο Παλιοζωγλόπι.

Δεν ενημερώθηκε επίσημα ο Μορφωτικός Σύλλογος Ραχούλας για αυτή την απόφαση ενώ μέχρι τότε πρωτοστατούσε όπως όλοι ξέρετε σε αυτή την δράση (Πρωτοβουλία για την ανακατασκευή, ανάδειξη, παρεμβάσεις, καθαρισμός, υδρομάστευση κλπ και μάλιστα χρόνια πριν ιδρυθεί ο ΕΠΟΣΠ!)

Η συμφωνία ήταν να γίνει πρώτα η υδρομάστευση για να μην κινδυνεύσει να χαθεί το νερό και την άνοιξη - καλοκαίρι του 2025, εφόσον μαζευόταν τα απαραίτητα χρήματα αλλά κυρίως να βρεθούν εθελοντές και μετά να προ-

χωρούσαμε στην κατασκευή της βρύσης με το λιγότερο δυνατόν κόστος.

Όμως η συνέλευση του ΕΠΟΣΠ άλλα αποφάσισε και δεν θα είμαστε εμείς αυτοί που θα τις αμφισβητήσουν αποφάσεις κυρίαρχου οργάνου.

Οι εργασίες κατασκευής ανατέθηκαν από το Δ.Σ. του συλλόγου Παλιοζωγλοπιτών μετά από προφορική συνεννόηση, στα ίδια άτομα που είχαν προηγουμένως προσφέρει τις υπηρεσίες τους για την υδρομάστευση της πηγής. Δεν υπήρξε γραπτή

Συνέχεια στην 4η σελ.

Σ' αυτό το φύλλο

θα διαβάσετε...

1. Ένα χωριό. Μια πλατεία. Ένα βράδυ που έγραψε ιστορία ..1
2. Λαϊκοδημοτικό γλέντι στην πλατεία τον Αύγουστο1-4
3. Γιορτή Ζωγλοπίτικης πίτας και παιδικό πάρτι.....1-4
4. Γιάννης Γριβέλλας: Η πολύπαθη βρύση Τσιώκη στον Πάνω Μαχαλά στο Παλιοζωγλόπι1-5
5. Λάμπρος Γριβέλλας: Παρουσίαση Βασιλή Καραγιάννη «Απαύγασμα ζωής»2
6. Φώτης Νασιάκος: Μια (ακόμα) περιήγηση στα Άγραφα της Ν. Πίνδου. Ευρυτανικά και Καρδίσιωτικά.3
7. Θωμάς Τσιούκης: Ώρα να γυρίσουμε στα χωριά μας.....3
Γιατί η Επιστροφή των Νέων στην Επαρχία είναι Μονόδρομος
8. Φώτης Κωτσιαρίδης: Τσιούκα.....3
9. Λάμπρος Ζαχαρίας: Λειψυδρία4
10. Λάμπρος Γριβέλλας: Η τύχη των Ιταλών αιχμαλώτων μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας (1943)6
11. Βασίλης Καραγιάννης: Η συνθηκολόγηση της Ιταλίας το 1943 και η τύχη των Ιταλικών κατοχικών δυνάμεων7
12. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: Τα παράλογα και τραγικά του πολέμου.....7
13. Στον Αη Λια στο Παλιοζωγλόπι.....8
14. 6 Αυγούστου του Σωτήρος στην Κούλια Ιτάμου8
15. Εκδρομή στην Ιερά Μονή Προυσού8
16. Δεκαπενταύγουστος στο Παλιοζωγλόπι.....8

Βασίλης Χρ. Καραγιάννης: «Απαύγασμα ζωής»

Α' τόμος (2018) σελ. 440, Β' τόμος σελ. 317, σύνολο 757, Σχήμα 17x24

Ο Βασίλης Χρήστου Καραγιάννης ο Α' (υπάρχει και ο συνωνόματος εγγονός) είναι σαν το παλιό καλό κρασί: παλιός, καλός φίλος και άδολος συνεργάτης επί 42 χρόνια στα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά". Αγαπάει την τάξη, την αλήθεια, την εργασία, την πρόοδο και καθετί που έχει σχέση με τον άνθρωπο, όπως τον οραματίστηκε ο Σωκράτης: "ως χαρίεν άνθρωπος, όταν άνθρωπος ει!" (Τι χαριτωμένο πλάσμα είναι ο άνθρωπος, όταν είναι ενάρετος!). Τη μεγάλη αγάπη του όμως την έχει κατακτήσει το χωριό, η Ραχούλα, το παλιό και προκομμένο Ζωγλόπι. Ο Βασίλης από μικρό παιδί αποθηκεύει στη μνήμη του παραδόσεις, τραγούδια, ανέκδοτα, παροιμίες, μουραπάδες, αλλά και πρόσωπα και το ιστορικό όλων των οικογενειών του χωριού σε βάθος πολλών αιώνων: χωρίς υπερβολή, ο Βασίλης είναι το ζωντανό λ η ξ ι α ρ χ ε ί ο του χωριού!

Η ζωή όμως, όπως σ' όλους μας, έτσι και στο φίλο μας το Βασίλη, πέρα από κάποια ηλικία, στέλνει σημειώματα: όχι ένα, αλλά πολλά σημειώματα! "Βιάσου, λέει, συμμαζέψε ότι έχεις να κάμεις γιατί ο καιρός δεν περιμένει!" Ο Βασίλης δεν αφήφισε τα σημειώματα. Τι όμως να πρωτοσυγκεντρώσει από τις αναμνήσεις μια ολόκληρης ζωής; Ασφαλώς, τα σημαντικότερα, τα οποία του έδωσαν και τον τίτλο του νέου και, πιστεύω, όχι και του τελευταίου βιβλίου του: "Α π α ύ γ α σ μ α ζ ω ή ς". Αλλά τι είναι απαύγασμα ζωής; Οι λεξικογράφοι γράφουν ότι απαύγασμα είναι αυτό που απομένει, όταν επεξεργαζόμαστε κάτι, είτε προϊόν είναι αυτό είτε πνευματικό έργο, και αυτό είναι το σημαντικότερο, το φωτεινότερο στοιχείο του συνόλου. Άλλωστε και η λέξη α π α υ γ ά ζ ω έχει ως δεύτερο συνθετικό τη λέξη α υ γ ή, που όλα τα στολίζει με φωτεινότητα, καθαρότητα, λαμπρότητα, αγνότητα.

Ο Α' τόμος του βιβλίου, όπως καταγράφεται στο εξώφυλλο, εκδόθηκε το 2018, όταν ο συγγραφέας, παρά το προχωρημένο της ηλικίας του, αισθανόταν ακμαίες τις δυνάμεις του. Ο χρόνος όμως, ο πανδαμάτωρ, αφήνει το στίγμα του σε όλες τις εκφάνσεις μας, σωματικές και πνευματικές. Από ένα σημείο και μετά, ο συγγραφέας άρχισε να καταλαμβάνεται από το άγχος, ότι δεν θα κατορθώσει να εκδώσει και τον Β' τόμο, ώστε να ολοκληρώσει το έργο του. Έτσι, όπως γράφει στην εισαγωγή του Β' τόμου "...αποφάσισα να επιστρατεύσω τις εναπομείνουσες δυνάμεις μου, γνωρίζοντας ότι ο ρυθμός της εργασίας μου ήταν σχεδόν μηδαμινόςμε ενθάρρυνε όμως στην απόφασή μου αυτή, η παροιμία "αγάλια αγάλια γίνεται η αγουρίδα μέλι". Η απόφαση ελήφθη και ο κύβος ερρίφθη".

Όσο για τα θέματα που διαπραγματεύεται στον Β' τόμο, ο συγγραφέας είναι σαφέςτατος: "Ο Β' τόμος είναι συνέχεια του Α' τόμου και οι δυο μαζί αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο θεμάτων. Τα κείμενα περιστρέφονται γύρω από τον άξονα Ζωγλόπι-Ραχούλα και γύρω από τους φίλεργους κατοίκους αυτής. Όσο για τα θέματα που ανέπτυξα, αυτά αναφέρονται σε όλα τα πράγματα που έχουν σχέση με το χωριό, όπως διαμόρφωση του χωριού, περιβάλλον, συνθήκες διαβίωσης, καλλιέργειες, ήθη και έθιμα, παραδόσεις, ιστορία, και γενικά σε όλα όσα δημιούργησαν οι άνθρωποι στο χωριό μας με φόντο τον παραδοσιακό πολιτισμό".

Σύμφωνα με το παραπάνω περιεχόμενο, το βιβλίο κατανέμεται σε δέκα <10> ενότητες, συν τον πρόλογο, ήτοι: Πρόλογος, Ραχούλα, Παλιοζωγλόπι, Τόποι-Τοπόσημα, Ιστορικά, Πρόσωπα και προσωπικές ιστορίες, Λαογραφικά, Αγροτικά, Ποιμενικά, Πανίδα, Διάφορα.

Το ογκώδες αυτό συγγραφικό έργο του Βασίλη Χρ. Καραγιάννη (757 σελίδες) αποτελεί την "Εγκυκλοπαίδεια" του Ζωγλοπιού-Ραχούλας. Το βιβλίο διαβάζεται ευχάριστα και στον καθένα χωριανό ξεθάβει καταχωνιασμένες στο υποσυνείδητό του αναμνήσεις για τους προπάππους, τον παππού και τη γιαγιά, τους παλιούς γείτονες και την ανεπανάληπτη παιδική ζωή του, στις αλάνες του χωριού, στους κήπους, στο ποτάμι και στο προσήλιο με τις γίδες.

Για όλους αυτούς τους λόγους, το δίτομο έργο του Βασίλη Χρ. Καραγιάννη "Α π α ύ γ α σ μ α ζ ω ή ς" πρέπει να κοσμήι κάθε ραχουλιώτικο σπίτι, οπουδήποτε και αν βρίσκεται αυτό: στο χωριό, στην πόλη, ακόμα και στο εξωτερικό.-

Λάμπρος Γριβέλλας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**Επιτυχίες**

- Ο **Βασίλης Καραγιάννης του Χρήστου και της Ειρήνης**, εγγονός του δάσκαλου Βασίλη Καραγιάννη, πέρασε πρώτος στη σχολή Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΠΑ.
- Ο **Λάμπρος Παναγιώτη Τσιούκης** πέρασε στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων στο παιδαγωγικό τμήμα
- Ο **Γιάννης Βασιλείου Βρέκος** πέρασε στο τμήμα πληροφορικής του πανεπιστημίου στη Λαμία.
- Η **Έλλη Δέσποινα Βελούδου** (εγγονή του Βασίλη Γκορτσά) πέρασε στο τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής ΔΙΠΑΕ. Καλή πρόοδο!

Βαπτίσεις

- Η **Ευαγγελία Κατσιούλα του Κωνσταντίνου** και ο σύζυγός της **Κωνσταντίνος Θανασιάς** βάφτισαν την κόρη τους στις 24 Αυγούστου 2025 στον Πύργο Ιθώμης και το όνομα αυτής **Στεφάνια!** Σιδερένια!

Θάνατοι

- Στις 16 Ιουλίου 2025 έφυγε από την ζωή σε ηλικία 78 ετών η **Αλεξάνδρα Γκορτσά σύζυγος Δημητρίου** μετά από μακροχρόνια ασθένεια
- Στις 2 Αυγούστου 2025 έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 74 ετών ο **Ιωάννης Θεάκος του Δημητρίου** μετά από σύντομη νοσηλία..
- Στις 15 Αυγούστου 2025 έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 70 ετών η **Αγορή Ζαχαρή - Κλήμου** μετά από σύντομη ασθένια.
- Στις 11 Σεπτεμβρίου 2025 έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 77 ετών η **Βασιλική Κορκότζελου σύζυγος Βαΐου** μετά από σύντομη νοσηλεία.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Γρυμπογιάννης Ευάγγελος	20 Ευρώ	Κωτσιαρίδης Αλέκος	25 >>
Κελεπούρης Γιάννης	20 >>	Κωστάκος Βασίλειος	50 >>
Νασιάκος Λευτέρης	30 >>	Ζαχαρής Αριστείδης	20 >>
Γιαννουσάς Γρηγόρης	20 >>	Ζαχαρής Αναστάσιος	20 >>
Καλαμάρας Νίκος	50 >>	Κωστάμη Μαρία	50 >>
Κονταξής Αποστόλης	20 >>	Γριβέλλα Φανή	10 >>
Βρέκου - Κάσσου Σούλα	200* >>	Τσιμάκη - Γαλάνη Ευαγγελία	30 >>
Κωστάκος Ιωάννης	100 >>	Τσούτσουρας Παύλος	30 >>
Καραγιάννης Βασίλειος	30 + 20* >>	Βρέκος Γιάννης	10 >>
Τράντος Βαγγέλης	20 >>	Νασιάκος Φώτης	30 + 20* >>
Βρέκος Νικόλας	10* >>	Βρέκος Βάιος	40 >>
Θεάκος Κώστας	50 >>	Ζαχαρή Ειρήνη	30 >>
Τσιμάκης Απόστολος	20 >>	Κατσαρός Αριστείδης	50 >>
Μήτρας Κώστας	30 >>	Δήμου Σταματία	20 >>
Ζαχαρής Μάρκος	50 >>	Ρίζου Πιπίτσα	20 >>
Παππά Σούλα (γαμπρός)	50* >>	Μπέλου Βικτωρία	20 >>
Τσιούκη Φανή	20 >>	Γιολδάσης Κώστας	20 >>
Ντάλη Μαρία	20 >>	Ζαχαρής Ευάγγελος	50 >>
Κωτσιαρίδη Φωτεινή	25 >>	Γριβέλλα Ευαγγελία	20 >>

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- Η **Βρέκου - Κάσσου Σούλα** στην μνήμη του αγαπημένου αδελφού της **Απόστολου** πρόσφερε στο σύλλογο 200 Ευρώ (120)
- Ο **Καραγιάννης Βασίλειος** στη μνήμη της συζύγου του **Σταματίας** προσέφερε 30 ευρώ στον σύλλογο και 20 για την αποπεράτωση της βρύσης " Τσιώκη" (122)
- Ο **Νίκος Βρέκος** πρόσφερε στο σύλλογο 10 ευρώ στη μνήμη των πρόωρα χαμένων παιδιών του **Κατερίνας και Ηλία** (124)
- Ο **Ζαχαρής Μάρκος** πρόσφερε 50 ευρώ στη μνήμη των γονιών του **Λάμπρου και Βιργινίας** (128)

ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ"

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,

Τα βασικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισφορές των μελών μας και των συνδρομητών της εφημερίδας.

Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.

Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας ή να καταθέτετε στο

IBAN GR3401101520000015261476152της **Εθνικής Τράπεζας** αφού δηλώσετε το όνομά σας.**«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣΕΚΔΟΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΓΡΙΒΕΛΛΑΣΕΔΡΑ
ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Υπεύθυνος: Ιωάννης Φ. Γριβέλλας τηλ. 6989406502

Υπεύθυνος Ιστοσελίδας: Κων/νος Στ. Κορκόντζελης

Κοινωνικά: Γεώργιος Β. Φέτσιος, Εφημέριος Ραχούλας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αλεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

**Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας****Τελευταίο αντίο**

Τελευταίο αντίο στον φίλο και συγχωριανό μας **Γρηγόρη Κελεπούρη** που έφυγε τόσο ξαφνικά και τόσο γρήγορα από τη ζωή, είπαμε την Κυριακή 6 Ιουλίου το πρωί στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής στη Ραχούλα μέσα σε μεγάλο κλίμα συγκίνησης.

Ο Γρηγόρης ήταν 64 χρονών.

Καλοτάξιδος φίλε!

**Μια (ακόμα) περιήγηση στα Άγραφα της Ν. Πίνδου.
Ευρυτανικά και Καρδιτσιώτικα.
Σοβαρά και Ευτράπελα.**

Γράφει ο
Φώτης Νασιάκος

-Το ταξίδι, εδώ στ’ Άγραφα, δεν είναι μια απλή εκδρομή,μια περιήγηση. Είναι μιά αδιάκοπη πτήση της ψυχής και του νού, στους άβατους χώρους της πανάρχαιας Ελληνικής ιστορίας.

Εδώ αναπνέεις ιστορία και θρύλους. Συνομιλείς με τους προγόνους σου, τους Δόλοπες και τους Αγραίους, τους Αινιάνες τους Αθαμάνες και τους Περαιβούς. Αλλά και με τους νεότερους ήρωες που προμαχούσαν, στα Άγια αυτά χώματα των Αγράφων, για την τιμή, τη λευτεριά και την πίστη των πατέρων τους. Περπατάς πλάι στ’ αθάνατα παλληκάρια του Μπουκουβάλα, των Κατσαντωναίων, του Καραϊσκάκη, του Δίπλα, του Τσόγκα, του Στουρνάρα. Πλάι στην ατέλειωτη στρατιά των κλεφταρματωλών και χάνεσαι μαζί τους στο άπειρο του χρόνου και της αιωνιότητας. Θρύλος, παράδοση και ιστορική μνήμη είναι το ταξίδι αυτό. Όχι απλώς μιά φυσιολατρική απόλαυση.

-Στο τιτανικο σύμπλεγμα των Αγράφων, η φυσική ομορφιά παίρνει διαστάσεις θριάμβου! Ουρανοκρέμαστοι γκρεμοί χαίνουν επάνω από απύθμενα βάραθρα.

Τα νερά τρέχουν αέναα από την εποχή των Δολόπων και των Αθαμάνων. Ορμάνε από κεφαλάρια και βρυσομάνες, κυλάνε σε ποτάμια και λαγκαδιές. Αφρίζουν και χυμούν, σε χοάνες ερειπωμένων νερόμυλων που τους έπνιξαν οι κισσοί, σε μαντάνια, σε αυλάκια, σε υψηλούς καταρράκτες, σε γκρεμούς και φαράγγια.

-Τα δένδρα υψώνονται σαν σημαίες χαράς, σαν το ξεχύλισμα της ευτυχίας της γής μπροστά στην παραμυθένια ομορφιά των Αγράφων. Πλατάνια, οξιές, δρύς, αιωνόβιες αριές και έλατα που ακροβατούν στους γυμνούς βράχους των γκρεμών. Την Άνοιξη ο μόσχος ή μούσκος με τον οποίο αρωμάτιζαν τα μαλλιά τους οι βλαχοπούλες, το νυχάκι, ο αμάραντος, το τσάι, η αγράμπελη, το αγιόκλημα, η ρίγανη και τα περίφημα "δακράκια της Παναγίας". Ήτοι τα μικρά εκείνα αρωματικά κίτρινα κρινάκια,που φυτρώνουν σε απότομα κατσάβραχα, εκεί όπου πέφτουν τα δάκρυα της Παναγίας που θρηνολογεί τη Σταύρωση του Παιδιού της. Λίγοι τολμούσαμε να σκαρφαλώσουμε και να μαζέψουμε λίγα ματσάκια για το στόλισμα του Επιτάφιου.

-Πελώρια αγριοπούλια-αετοί, γύπες, σαΐνια, ξεφτέρια-περιφέρονται μέσα σε χαράδρες και σε γκρεμούς. Τ’αγναντεύεις και ζηλεύεις. Θάθελες τα φτερά τους για να πετάς από κορφή σε κορφή, επάνω από λαγκαδιές και φαράγγια. Σούρχονται στα χείλη τα λόγια του αγραφιώτικου τραγουδιού:

«*Νάμουν πουλί να πέταγα στα πλάγια του Πετρίλου (Αργιθέα). Νάμουνα πετροπέρδικα...*»

Και ακόμα:

«*Ανέβ’κα στην Νιάλας τα βουνά
απάνω στο Φλιτζάνι
κι αγνάντεψα την Πρέβεζα,
πέρα κατά την Άρτα.*»

-Και σαν κοπάδια τέτοιων πουλιών,που στάθηκαν να αναπαυθούν από το πέταγμα τους, φαντάζουν από μακριά τα χωριά των Αγράφων. Με τους γηγενείς και τους Σαρακατσιάνους, που έστηναν εκεί τα κονάκια τους τ’ Αι Γιωργιού και να κατέβουν (με όλα τα υπάρχοντά τους) του Αγ Δημητρίου στα Χειμαδιά, την Κωπαΐδα, τα Φάρσαλα και άλλαχού. Στα Άγραφα είναι η ρίζα των σαρακατσιάνων. Απο κεί σκόρπισαν στην υπόλοιπη Ελλάδα και τα Βαλκάνια.

-Μετά το 1700, ιδρύθηκαν και λειτουργούσαν στα Άγραφα περίφημες Σχολές, τόσο για τη στοιχειώδη όσο και την ανώτερη μόρφωση, οι οποίες ανέδειξαν μεγάλους διδασκάλους του Γένους. (Ευγένιος Γιαννούλης, Αν Γόρδιος, Στέργιος Μακραίος κ.ά.

Η συντριπτική, όμως, πλειοψηφία των Αγραφιωτών ήταν αναλφάβητοι. Ένας στους 100, ήξερε δεν ήξερε να γράφει το όνομά του. Δεν μιλάμε βέβαια για τους Σαρακατσιάνους,έναντι των οποίων, οι ντόπιοι, θεωρούσαν εαυτούς γραμματιζόμενους.

Κλείνοντας, θα παραθέσω μια εύθυμη τοπική ιστορία με την οποία, οι ντόπιοι, ειρωνεύονταν την αμάθεια και αγραματοσύνη των σαρακατσιαναίων, που γύριζαν σκηνίτες στα βουνά, ζώντας μακριά απ’ τον κόσμο:

Κάποτε μιά σαρακατσάνα, η Μήτραινα, κατηφόρισε από τα κονάκια και πήγε-Κυριακή πρωί-να λειτουργηθεί στην εκκλησία του χωριού. Εκεί άκουσε το εωθινό αναστάσιμο τροπάριο:

*Των Αγγέλων ο δήμος
κατεπλάγει ορών σε
εν νεκροίς λογισθέντα...*

Τα πήρε στο κρανίο η Μήτραινα. Έπιασε τον παπά, την ώρα που έβγαине απ’την εκκλησιά,και του λέει:

Άκ’σα να μνημονεύς του Δήμου τ’ς Αγγέλους σκ’νί λουρί: Τ’ς Αγγέλους ου Δήμους κι τ’ς Αγγέλους ου Δήμους.... Τί θέλ’ς να σι φέρου να λές και για του Μήτρου μ’, για να τουν φ’λάει η Παναούλα από πάσα κακό;.....

Ο παπάς εκμεταλλεύθηκε την ευκαιρία,πήρε και το πεσκέσι του και την άλλη Κυριακή κελαηδούσε το εωθινό τροπάρι σύμφωνα με τον καημό της Μήτραινας:

«*Των Αγγέλων ο δήμος κατεπλάγη ο...Μήτρος*».

**Ώρα να γυρίσουμε στα χωριά μας
Γιατί η Επιστροφή των Νέων στην Επαρχία
είναι Μονόδρομος**

Του Θωμά Τσιούκη

Ζούμε σε μια εποχή που όλα αλλάζουν με απίστευτη ταχύτητα. Η τεχνολογία, οι ρυθμοί της πόλης, η αδιάκοπη πίεση να προλάβουμε τα πάντα. Και κάπου μέσα σε αυτόν τον θόρυβο, πολλοί από εμάς αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε: "Είναι αυτή η ζωή που θέλουμε;"

Περπατάω στο κέντρο της πόλης και βλέπω νέους ανθρώπους κουρασμένους, εγκλωβισμένους ανάμεσα σε ενοίκια που δεν βγαίνουν, δουλειές που δεν αγαπούν και μια καθημερινότητα που καταναλώνει περισσότερη ενέργεια απ’ όση προσφέρει. Η αλήθεια είναι σκληρή: οι μεγάλες πόλεις μάς τρώνε σιγά-σιγά. Κι όμως, υπάρχει κι ένας άλλος δρόμος. Ένας δρόμος που οδηγεί... πίσω. Πίσω στα χωριά, στην επαρχία, στους τόπους που μεγάλωσαμε ή που δεν γνωρίσαμε ποτέ.

- Η επαρχία δεν είναι παρελθόν - είναι μέλλον

Κάποτε η φυγή προς την Αθήνα ή την Θεσσαλονίκη θεωρούνταν αυτονόητη. Εκεί υπήρχαν δουλειές, σπουδές, προοπτικές. Σήμερα, όμως, οι ισορροπίες αλλάζουν. Το διαδίκτυο και η τηλεργασία μάς επιτρέπουν να δουλεύουμε από οπουδήποτε. Η τεχνολογία δεν είναι πια προνόμιο των πόλεων. Μπορούμε να χτίσουμε επιχειρήσεις, να δημιουργήσουμε start-ups, να καινοτομήσουμε από ένα μικρό χωριό της Θεσσαλίας.

Και το σημαντικότερο; Η επαρχία μάς προσφέρει κάτι που οι πόλεις έχουν χάσει: ποιότητα ζωής. Καθαρό αέρα, γειτονιές που ξέρουν το όνομά σου, φαγητό από το χωράφι στο τραπέζι, χώρο για να αναπνεύσεις, για να σκεφτείς, για να ζήσεις.

- Η αποκέντρωση είναι δικαίωμα

Δεν μιλάμε μόνο για ατομικές επιλογές, αλλά για μια μεγάλη κοινωνική ανάγκη: την αποκέντρωση. Δεν γίνεται να συνεχίσουμε να στοιβάζουμε όνειρα, ανθρώπους και ευκαιρίες σε δύο πόλεις, ενώ η υπόλοιπη Ελλάδα αδειάζει. Η ερήμωση της υπαίθρου δεν είναι απλώς δημογραφικό πρόβλημα, είναι απειλή για την ταυτότητά μας, τον πολιτισμό μας, την ίδια μας την ύπαρξη ως χώρας.

Για να επιστρέψουν οι νέοι στα χωριά, χρειαζόμαστε υποδομές, δρόμους, σχολεία, υγειονομική περίθαλψη, γρήγορο ίντερνετ. Χρειαζόμαστε προγράμματα στήριξης της νεανικής επιχειρηματικότητας, κίνητρα για start-ups, επενδύσεις στον αγροτουρισμό, στην πράσινη ενέργεια, στην αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής. Δεν αρκεί να λέμε "γυρίστε πίσω"· πρέπει να δημιουργήσουμε συνθήκες για να μπορούν οι νέοι να μείνουν.

- Ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο

Η αποκέντρωση δεν είναι "κόντρα" στις πόλεις· είναι υπέρ όλων μας. Όταν η περιφέρεια αναπτύσσεται, δημιουργεί θέσεις εργασίας, μειώνει το κόστος ζωής, φέρνει ισορροπία. Φανταστείτε μια Ελλάδα όπου δεν υπάρχουν "πρωτεύουσες" και "δευτερεύουσες" περιοχές, αλλά ένας ενιαίος ιστός ανάπτυξης που αγκαλιάζει όλη τη χώρα.

Δεν είναι ουτοπία· ήδη το βλέπουμε να συμβαίνει. Νέοι αγρότες επενδύουν στην καινοτομία, μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις γίνονται γνωστές διεθνώς, παραδοσιακά προϊόντα φτάνουν στα ράφια της Ευρώπης, νέες μορφές τουρισμού φέρνουν ξανά ζωή στα χωριά. Η δυναμική υπάρχει. Το μόνο που χρειάζεται είναι στήριξη και όραμα.

- Η επιλογή είναι δική μας

Δεν θα σου πω ότι η επιστροφή στην επαρχία είναι εύκολη. Έχει δυσκολίες, έχει ρίσκα, έχει σκαμπανεβάσματα. Όμως, αν κάτι μας έμαθαν τα τελευταία χρόνια, είναι ότι δεν γίνεται να θυσιάζουμε τη ζωή μας για να ζούμε σε ένα διαμέρισμα 40 τετραγωνικών, δουλεύοντας ατελείωτες ώρες για να πληρώνουμε λογαριασμούς.

Η Ελλάδα δεν είναι μόνο οι πόλεις. Είναι και οι άνθρωποι που ζουν κοντά στη γη, είναι τα χωριά που κρατούν ακόμα τη μυρωδιά της ιστορίας, είναι οι θάλασσες, τα βουνά, οι μικρές κοινότητες που περιμένουν να γεμίσουν ξανά φωνές.

Ίσως, λοιπόν, να έχει έρθει η ώρα να τολμήσουμε. Να αφήσουμε πίσω την ψευδαίσθηση ότι η επιτυχία χτίζεται μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα και να στραφούμε εκεί που μπορούμε να χτίσουμε πραγματικές ζωές. Η επιστροφή στην επαρχία δεν είναι πισωγύρισμα· είναι βήμα μπροστά. Είναι μια επανάσταση ήρεμη, αλλά βαθιά. Είναι, ίσως, η πιο γενναία επιλογή που έχουμε να κάνουμε.

** Ο Θωμάς Τσιούκης είναι Δικηγόρος - Πολιτικός Επιστήμων - Διεθνολόγος MSc European Youth, Entrepreneurship & Education Policies*

Τσιούκα

**Εσείς βουνά μ’ που αντέχετε
τις μπόρες και τα χιόνια
ωρέ και πως τα καταφέρνετε
να ζήσετε αιώνια**

**Αχ μια χάρη θέλω βρε βουνά
το μυστικό να μάθω
να ζήσω σαν την χάρη σας
ποτέ να μην γεράσω**

**Να καμαρώνω τις κορφές
με χιόνια σκεπασμένες
τα έλατα και τις οξιές
σαν είναι στολισμένες**

**Φώτης Κωτσιαρίδης
(αφιερωμένο στην Τσιούκα
που κατέρευσε..)**

Λαϊκοδημοτικό γλέντι στην πλατεία τον Αύγουστο

Συνέχεια από τη σελ. 1

μόνιμους κατοίκους του χωριού που φέτος συμμετείχαν δυναμικά. Επίσης να ευχαριστήσουμε τους φούρνους Κουκουζικής (ο γνωστός Σάκης που τροφοδοτεί το χωριό 3 φορές την εβδομάδα) αλλά και τον φούρνο Λάππα που και φέτος πρόσφεραν το ψωμί δωρεάν.

Τέλος να ευχαριστήσουμε την ορχήστρα που μας διασκέδασε αλλά και τους μαστόρους που έστησαν το πάλκο (ο Πάνος, ο Τάσος, ο Βαγγέλης αλλά και ο Χρήστος Γκορτσάς, ο Βασίλης βρεκος και ο Βασίλης Κωτσιαρίδης) που μαζί με άλλους βοήθησαν να στηθεί ο χώρος της εκδήλωσης.

Να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου να επαναλάβουμε το πανηγύρι του Αυγούστου στο χωριό!

Γιορτή Ζωγλοπίτικης πίτας και παιδικό πάρτι

Συνέχεια από τη σελ. 1

μίες, με αυγά, γυμναστικές επιδείξεις, τους μοιράσαμε δωράκια σχολικά, καπελάκια και μπλουζάκια του συλλόγου, πίτσες και χυμούς ενώ οι μεγαλύτεροι απόλαυσαν παραδοσιακές πίτες που ήταν προσφορά από τις νοικοκυρές του χωριού (και όχι μόνο) προσφέραμε αναψυκτικά και νερά, ακούσαμε παραδοσιακή μουσική και διασκεδάσαμε έως αργά το βράδυ για να ξερκίσουμε και τη ζέστη!

Ευχαριστούμε πολύ όλους βοηθήσαν και όλους όσους παρευρέθηκαν.

Λειψυδρία: Από τη Ραχούλα στη Λίμνη Πλαστήρα - Αβεβαιότητα σε πανελλαδικό επίπεδο

Του Λάμπρου Μ. Ζαχαρή*

Αντιμέτωπη με την έλλειψη νερού βρίσκεται κάθε καλοκαίρι η τοπική κοινότητα Ραχούλας. Αυτό το γεγονός αποτελεί τη μικρογραφία του ευρύτερου προβλήματος που ξεκινά από τον ορεινό όγκο και επεκτείνεται σταδιακά σε όλη την επικράτεια.

Πιο ομαλά φάνηκαν να κυλούν τα πράγματα το καλοκαίρι του 2025 μετά την ένταξη της υδροδότησης της κοινότητας στη ΔΕΥΑΚ.

Όμως, καθώς γίνεται αντιληπτό ότι πόσιμο και αρδευτικό νερό θα βρίσκονται σε έλλειψη τα επόμενα χρόνια, σε τοπικό επίπεδο Δήμου και Περιφέρειας ανοίγει σταδιακά η συζήτηση για το αν αξιοποιείται σωστά το νερό που έρχεται από τις πηγές και ποιες άλλες λύσεις υπάρχουν.

Κομβικός υδροφόρος ορίζοντας για τον ορεινό όγκο αποτελεί η Λίμνη Πλαστήρα. Με το νερό της επιτυγχάνεται η άρδευση του Θεσσαλικού κάμπου καθώς και η ύδρευση της πόλης της Καρδίτσας και άλλων 38 οικισμών.

Σε αρκετά χαμηλά επίπεδα βρέθηκε το καλοκαίρι του 2025 η στάθμη της Λίμνης, καθώς σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες σημείωσε ιστορικό χαμηλό.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η γεωμορφολογία του εδάφους άλλαξε μετά τον "Ιανό" και τον "Ντάνιελ". Σε αυτό το πλαίσιο υπολογίζεται ότι η χωρητικότητα της λίμνης έχει μειωθεί ακόμα και έως 20%.

"Σωτήριες" αναδείχθηκαν οι βροχές του Αυγούστου που σύμφωνα με πληροφορίες έσωσαν και την αρδευτική περίοδο.

Την ίδια στιγμή όμως σε αναμονή βρίσκονται οι αρμόδιοι για "ικανοποιητικές βροχές" το επόμενο χρονικό διάστημα αλλιώς άλλες εκτιμήσεις δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο η Καρδίτσα να αντιμετωπίσει πρόβλημα ύδρευσης στο μέλλον.

Τις πιυχές του προβλήματος θα αναδείξουν σταδιακά οι δήμοι της περιοχής με την αρχή να γίνεται από τον Δήμαρχο Λίμνης Πλαστήρα Παναγιώτη Νάνο ο οποίος μεταξύ άλλων κατέθεσε 15σέλιδο υπόμνημα στην πρόσφατη Συνεδρίαση της ΠΕΔ Θεσσαλίας στη Σκιάθο.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο δήμαρχος, το υδάτινο έλλειμμα είναι "αποτέλεσμα της διαχρονικής ολιγωρίας πολιτικών, διοικητικών, φορέων και άλλων παραγόντων", γι' αυτό και "διακινείται το πρόβλημα, με αρνητικές συνέπειες στην ποιότητα της ύδρευσης των κοινοτήτων Λίμνης Πλαστήρα, μια περιοχή με τουριστική υπεραξία η οποία χάνεται, όπως η ποιότητα από το πόσιμο νερό της πόλης της Καρδίτσας". Σε άλλο σημείο του υπομνήματος αναφέρονται οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, ενώ καταθέτει σχετικά φωτογραφικά τεκμήρια.

Παράλληλα επισημαίνει ότι "Επιβάλλεται να γίνει συγκριτική μελέτη των αρχικών στοιχείων, της

μελέτης του ΕΜΠ (Ομάδα Ξανθόπουλου, έτσι ώστε να γνωρίζουμε τις αρδευτικές δυνατότητες της Λίμνης Πλαστήρα. Με βάση τα νέα επιστημονικά και άλλα δεδομένα, να επανακαθοριστεί και κατοχυρωθεί το οικολογικό όριο, αναγκαιότητα που επιβάλλεται για περιβαλλοντικούς, υδρευτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητα της Λίμνης και η βιωσιμότητα των παραλίνων κοινοτήτων".

Βασικό αίτημα της δημοτικής αρχής από την Κυβέρνηση, η διάσωση της Λίμνης Πλαστήρα με την θέσπιση οικολογικού ορίου, με προϋποθέσεις επιστημονικής ανάλυσης, περιβαλλοντικής ευαισθησίας και πολιτικής ευθύνης.

Στη συνέχεια, ο δήμαρχος ζητά πολιτική πρωτοβουλία για άμεση μεταφορά νερού από τον άνω ρου του Αχελώου, για να μετριασθεί το πρόβλημα του υδάτινου ελλείμματος της Θεσσαλίας, διότι σε αντίθετη περίπτωση κινδυνεύει η αγροτική παραγωγή.

Παράλληλα εκτιμά ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί κατασκευή - με επείγουσες διαδικασίες- φραγμάτων ορεινής υδρονομίας που παρέχουν και αντιπλημμυρική προστασία στο Θεσσαλικό κάμπο, με προτεραιότητα τα φράγματα Μουζακίου, Πύλης Τρικάλων, Ενιπέα Φαρσάλων.

Επιπλέον ο κ Δήμαρχος προτείνει να συνταχθούν μελέτες για κλειστά αρδευτικά δίκτυα, έτσι ώστε να μην χάνονται πολύτιμοι υδάτινοι πόροι, ενώ

τονίζει την ανάγκη για ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων της Θεσσαλίας, υπό την συνθήκη της κλιματικής κρίσης και της σταδιακής μείωσης βροχοπτώσεων / χιονοπτώσεων και μείωσης των υδάτινων εισροών στο Θεσσαλικό κάμπο.

Όλα αυτά αποτελούν μικρογραφία του ευρύτερου προβλήματος καθώς η Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας, καταλαμβάνοντας την 19η θέση παγκοσμίως σε κίνδυνο ανεπάρκειας νερού. Η κατάσταση είναι ανησυχητική, καθώς τα αποθέματα νερού μειώνονται δραματικά λόγω της κλιματικής κρίσης και της ξηρασίας, απειλώντας όχι μόνο τους κατοίκους αλλά και τον πρωτογενή τομέα.

Έως την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, στην Αττική, τα αποθέματα νερού επαρκούν για περίπου 2,5 χρόνια. Ελπίζω όλων να πέσουν επαρκείς βροχές τους επόμενους μήνες αφού τη λίμνη του Μόρνου να έχει συρρικνωθεί κατά 22% σε έναν χρόνο, σύμφωνα με πρόσφατες μετρήσεις.

Οι αρμόδιοι φορείς αναζητούν άμεσες λύσεις, όπως η ενεργοποίηση αντλιοστασίων, και προτείνουν μακροπρόθεσμες λύσεις, όπως η εκτροπή παραποτάμων.

* Ο Λάμπρος Ζαχαρή είναι δημοσιογράφος

Η πολύπαθη βρύση Τσιώκη στον Πάνω Μαχαλά στο Παλιοζωγλόπι

Συνέχεια από τη σελ. 1

οικονομική προσφορά ή συμφωνία για την κατασκευή της βρύσης.

Τελικά η τιμή κόστους εργασιών κατασκευής έφτασε στα 2.300 ευρώ. Το κόστος των οικοδομικών υλικών και μηχανημάτων 700 ευρώ, Υδραυλικά είδη (σωλήνες βάνες κτλ) κόστισαν 215 ευρώ.

Κόστος κατασκευής: 3.215 + 195 η υδρομάστευση, σύνολο: 3.410 ευρώ

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Ραχούλας είχε συνεισφέρει με **105 ευρώ το 2024** τα οποία διατέθηκαν για να καλύψουν μέρος των εξόδων για τα υλικά της υδρομάστευσης, το συνολικό κόστος της οποίας ανήλθε σε 195 ευρώ τα οποία όπως αναφέραμε και παλιότερα ήταν χορηγίες (Λάμπρος Γριβέλλας 20 ευρώ, Ηλίας Δερματάς 20, Βασίλης Γκορτσάς 20 και Γριβέλλας Γιάννης 45, **σύνολο : 105 ευρώ**) τα υπόλοιπα 90 ευρώ καλύφθηκαν από τον Ε.Π.Ο.Σ. Παλιοζωγλοπιτών.

Ο Μορφωτικός σύλλογος έχει καταβάλει μέχρι τώρα 605 ευρώ, 105 για την υδρομάστευση όπως αναφέραμε παραπάνω και 500 ευρώ έναντι αμοιβής των τεχνιτών τα οποία προήλθαν από τις ενισχύσεις ένα μέρος, ήτοι: Καραγιάννης Βασίλειος 20, Ντόλκερα Στέλλα 20, Νάκα Αλίκη 20, Ντόλκερα Σταυρούλα 20, Θεάκος Φώτης 20, Ζαχαρής Θωμάς 50, Γριβέλλα Φανή 10, Κωτσιαρίδης Βασίλης 20, Καραγιώργου βάσω 10, Νασιάκος Φώτης 20, Ζαχαρή Ευαγγελία 20, Κατσαρός Αριστείδης 20, **σύνολο: 250 ευρώ** και τα υπόλοιπα **250 ευρώ** από το

Η βρύση πριν την καταστροφή

ταμείο του συλλόγου με απόφαση του Δ.Σ.

Ο Σύλλογός Παλιοζωγλοπιτών έχει καταβάλει συνολικά 1.105 ευρώ για το έργο αυτό, με χρήματα που προήλθαν αποκλειστικά από μέλη του Συλλόγου πρώτα για την υδρομάστευση το 2024 από : Βρέκου Βίκυ, Νάκος Βασίλης, Γριβέλλα Ελένη, Θεάκου Δήμητρα, Οικονομίδου - Παπασωτηρίου Φιλίτσα, Λουκά Σοφία, Λουκά - Παπασωτηρίου Νίκη, Κουντουράς Δημήτριος και δεύτερον για την κατασκευή της βρύσης το 2025 από: Βρέκου Βίκη, Νάκος Βασίλειος, Δελήτσικα - Τσιούκη Αγορή, Παναγιώτου Παρασκευή, Γριβέλλα Ελένη, Θεάκου Δήμητρα, Κορκότζελος Περικλής, Οικονομίδου - Παπασωτηρίου Φιλίτσα, Παπαδημητρίου Φωτεινή, Κατσιούλας Αριστοτέλης, Γκορτσάς Ιωάννης, Κοντακσή Ελένη, Οικονομίδου Σοφία και Γριβέλλα Αγόρω (απόφαση του Δ.Σ. του συλλόγου Παλιοζωγλοπιτών είναι να μην ανακοινώνονται δημόσια τα ποσά που έχει καταβάλει ο κάθε ένας/α από τους παραπάνω..)

Έχουν πληρωθεί αναλυτικά:

- Υλικά για την υδρομάστευση της πηγής Τσιώκη: 195 ευρώ, (90 ευρώ από τον Ε.Π.Ο.Σ. Παλιοζωγλοπιτών και 105 ευρώ από τον Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας.)
- Υδραυλικά είδη για την κατασκευή της βρύσης: 215 ευρώ από τον Ε.Π.Ο.Σ. Παλιοζωγλοπιτών
- Οικοδομικά υλικά, μηχανήματα (προκαταβολή): 300 ευρώ από τον Ε.Π.Ο.Σ. Παλιοζωγλοπιτών.

Ποσά έναντι αμοιβής για τις εργασίες κατασκευής:

- 500 ευρώ από τον Ε.Π.Ο.Σ. Παλιοζωγλοπιτών και
- 500 ευρώ από τον Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας

Σύνολο καταβολών μέχρι τώρα: 1.710 ευρώ

Όπως όλοι καταλαβαίνουμε υπάρχει ένα υπόλοιπο χρέους της τάξης των **1.700 ευρώ**.

Παρά την επιμέρους πικρία για την συμπεριφορά κάποιων από τον σύλλογο παλιοζωγλοπιτών απέναντί μου προσωπικά αλλά και απέναντι στον Μορφωτικό Σύλλογο γενικά, ίσως από λάθος πληροφόρηση ή και παραπληροφόρηση, ίσως και από λανθασμένη ερμηνεία της έκκλησης για την εκστρατεία οικονομικής ενίσχυσης για την βρύση που ανακοίνωσα σε εκδήλωση του Μορφωτικού Συλλόγου στην πλατεία της Ραχούλας το καλοκαίρι του 2024, παραβρέθηκα στην δεύτερη συνέλευση του ΕΠΟΣΠ τον Αύγουστο στο Παλιοζωγλόπι, όταν πλέον έγινε φανερό ότι δεν υπήρξαν συμφωνίες και οι απαιτήσεις των τεχνιτών και των υπόλοιπων (υλικά - μηχανήματα) δεν μπορούσαν να καλυφτούν οικονομικά από τις χορηγίες.

Παρόλα αυτά πρότεινα τρόπους να συγκεντρωθούν χρήματα όπως να βοηθήσω στο να εκδοθεί ημερολόγιο και τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν να δοθούν αποκλειστικά για τη βρύση ή ακόμη να πραγματοποιηθεί και μια κοινή εκδήλωση (χορός) το χειμώνα και τα μισά έσοδα να διατεθούν για την βρύση και τα άλλα μισά για το σχολείο.

Η εκστρατεία για την συγκέντρωση χρημάτων και άλλων πόρων για τον περιβάλλοντα χώρο συνεχίζεται και όποιος/α μπορεί να βοηθήσει ας το κάνει γιατί όπως καταλαβαίνεται δεν υπάρχει καμία κοινοτική ή δημοτική αρωγή (εκτός από τα μηχανήματα της Περιφέρειας) αλλά και γιατί το Παλιοζωγλόπι είναι Ραχούλα και η Ραχούλα είναι το Ζωγλόπι (στην ίδια κοινότητα ανήκουμε όλοι και οι περισσότεροι είμαστε μέλη και στους δύο συλλόγους) και καλό είναι να μην διαχωρίζουμε συλλόγους, οικισμούς, ανθρώπους, γιατί είναι κακό για όλους και κυρίως για τον τόπο μας.

Η φαγωμάρα θα μας βγάλει όλους χαμένους και φτωχότερους.

Η αποφάσεις μας και οι πρωτοβουλίες για αποκαταστάσεις κατεστραμμένων υποδομών όπως δρόμων, παραδοσιακών πηγών, μονοπατιών, παραδοσιακών γεφυριών αλλά και του σχολείου, της παιδικής χαράς και των γηπέδων - πέρα απ' το ότι δεν μπορούμε να τα βλέπουμε ρημάδια πέντε χρόνια τώρα και να σαπίζουν όπως γινόταν μέχρι τώρα για πάρα πολλά χρόνια κυρίως με το σχολείο και το κοινοτικό κτήριο - παρά το ότι πολλά από αυτά δεν είναι κατ' ουσίαν της αρμοδιότητας ενός πολιτιστικού συλλόγου αλλά αφορούν την κοινοτική αρχή δηλαδή το τοπικό κοινοτικό συμβούλιο και τον δήμο Καρδίτσας - ξεκινούν πρώτα απ' όλα από την αδιαφορία των αρμοδίων φορέων αλλά κυρίως απ' την αγάπη μας για τον τόπο και την παράδοση που πρέπει να συντηρήσουμε και να την μεταλαμπαδεύσουμε με τον καλύτερο τρόπο στην επόμενη γενιά αλλά και να βοηθήσουμε όσο μπορούμε και όπου είναι δυνατόν ανάλογα και με τις δυνάμεις μας, να βάλουμε προτεραιότητες, να βοηθήσουμε με τις παρεμβάσεις και τις εκδηλώσεις τους τωρινούς κατοίκους του χωριού - κυρίως - να περνούν ποιο όμορφα , να διασκεδάζουν και να μην νοιώθουν μόνοι σε αυτή την μικρή και εγκαταλελειμμένη από όλους γωνιά του κόσμου (μας θυμούνται μόνο στην ψήφο) που κουβαλάει όμως μεγάλη ιστορία, παράδοση και πολιτισμό που εάν τα εγκαταλείψουμε να είστε βέβαιοι πως θα χαθούν για πάντα και στην θέση τους θα επικρατήσουν όλες αυτές οι σημερινές ευτελείς αξίες που μας περιτριγυρίζουν.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο κινηθήκαμε για την κατεστραμμένη βρύση του Τσιώκη και τίποτα άλλο. Δεν παλεύουμε ούτε για την υστεροφημία, ούτε προσωπικά έχω πολιτικές φιλοδοξίες όπως κάποιοι δόλια το διαδίδουν ορμώμενοι από προσωπικές ατζέντες. Η δικιά μου ικανοποίηση είναι να βλέπω πράγματα και καταστάσεις να βελτιώνονται. Να βλέπω χαρούμενους ανθρώπους στις εκδηλώσεις του συλλόγου. Να βλέπω ανθρώπους μεγαλύτερους και μικρότερους στο χωριό, που δεν είχαν κινητοποιηθεί ποτέ μέχρι τώρα, να συμμετέχουν εθελοντικά σε όλες τις εκδηλώσεις του συλλόγου χωρίς τυμπανοκρουσίες και κυρίως όχι για το θεαθήναι και την φωτογραφία. Καλά κάνετε και έχετε φιλοδοξίες αλλά στο σύλλογο μετράει η προσφορά και η ανιδιοτέλεια και προπάντων η ομορφιά. Η βρύση είναι όμορφη αλλά απομένει να ομορφύνει και το τοπίο γύρω τριγύρω και να γίνει πάλι εκείνο το ειδυλλιακό μέρος που θυμόμαστε όλοι πριν περάσει ο Ιανός, ο Ντάνιελ, ο Ελίας αλλά και οι αδιάφοροι αρμόδιοι - αναρμόδιοι.

Η βρύση μετά το πέρασμα του Ιανού

Η ανακατασκευασμένη βρύση

Το δράμα του ελληνικού λαού κατά την περίοδο της κατοχής πέρασε στα αζήτητα της ιστορίας, εκτός από εκείνους που το γνώρισαν από κοντά. Οι τελευταίοι φορτώθηκαν τόσες αναμνήσεις που είναι αδύνατο ν' απαλλαγούν απ' αυτές. Ασφαλώς, υπάρχουν ακόμα άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, που, ως παιδιά, έζησαν από κοντά το δράμα και θα καταθέσουν τις αναμνήσεις τους. Ανάμεσά τους συγκαταλέγεται και ο συγγραφέας του παρόντος. Εκτός από τις πληροφορίες που κατάγραψαν οι ιστορικοί, εκτιμώ ότι οι παραπάνω αναμνήσεις αποτελούν την ουσία του θέματος.

Για την Αντίσταση έχουν γραφεί πολλά βιβλία τόσο από ιστορικούς όσο και από αγωνιστές που οι ίδιοι αποτέλεσαν μέρος της ιστορίας της. Ο συγγραφέας του παρόντος εκτιμά ότι δεν έχει πολλά να προσφέρει στο θέμα αυτό, κυρίως λόγω ηλικίας εκείνη την εποχή. Για την τραγική μοίρα των χωριών, κυρίως του Δήμου Νευρόπολης, που κήκχαν δυο φορές, μία από τους Ιταλούς και δεύτερη από τους Γερμανούς (1943), για την καταστροφή ή διαρπαγή των περιουσιακών τους στοιχείων και για την απώλεια ανθρώπινων ζωών, για όλα αυτά, υπάρχουν ίσως στη ζωή αυτόπτες των γεγονότων εκείνων ή απόγονοί τους που άκουσαν τις διηγήσεις των προγόνων και μπορούν πιστότερα να τα παρουσιάσουν. Ως εκ τούτου, στο παρόν άρθρο θα παρουσιάσω: 1) απόσπασμα από το "Ημερολόγιο" εποχής, νεαρού συντοπίτη δασκάλου, του Γιάννη (1921-2009), και 2) προσωπικό μου βίωμα, που έζησα την άνοιξη του 1943, σε ηλικία 9 ετών.

Τα γεγονότα της Νευρόπολης κατέδειξαν κυρίως δύο όψεις της ιστορίας. Την ανεπίτωτη βαρβαρότητα των κατακτητών, που ξεπερνά κάθε όριο απανθρωπίας και, το σημαντικότερο, που πρέπει ιδιαίτερα να τονιστεί, την ανεξικακία των Ελλήνων, απέναντι στους πρώην θύτες που τώρα έγιναν θύματα, και τα φιλόνηρπα αισθήματά τους, που τους επέβαλαν να αποβάλουν τα αισθήματα εκδίκησης που τους κατέτρυχαν και να βλέπουν μόνο τον άνθρωπο στην απόλυτη δυστυχία του. Το να περιθάλπει τον εχθρό σου, να τον βάζεις μέσα στο ερεπιωμένο ή μισοκαμένο σπίτι σου, να τον κοιμίζεις κοντά στα παιδιά σου, να τον ντύνεις με τα λειψά ενδύματά σου και να μοιράζεσαι μαζί του τη λιγοστή τροφή που προορίζεται για την ταλαιπωρημένη οικογένειά σου, αυτά είναι αισθήματα πρωτάκουστα για τον υπόλοιπο κόσμο και μόνο στην ελληνική φυλή τα συναντάς. Αυτά αποτελούν και το μεγαλείο της φυλής μας που το επισφράγισε η περιθάλψη των Ιταλών αιχμαλώτων το 1943.

Ο γράφων, γεννημένος τον Ιούλιο του 1935, ήταν τότε παιδί, στην ηλικία των 8-9 ετών, και, ως εκ της ηλικίας του αυτής, δεν ήταν δυνατό να γνωρίζε τότε την ιστορία της ιταλικής κατοχής στην Ελλάδα και τα πεπραγμένα των ιταλικών στρατευμάτων σε βάρος του άμαχου πληθυσμού. Έζησε όμως πτυχές της ιστορικής εκείνης περιόδου, οι οποίες χαραχτήκαν στη μνήμη του με καυτό σίδηρο, και εκείνες κρίνει ότι αξίζουν να καταθέσει.

Μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας που υπογράφηκε στις 8-9-1943, το μεγαλύτερο μέρος των ιταλικών στρατευμάτων που δρούσαν στην Ελλάδα παραδόθηκε στους Γερμανούς. Εξαίρεση αποτέλεσαν η Μερραρχία Πινερόλο στη Θεσσαλία και η αντίσταση των Ιταλών στην Κεφαλονιά με αποτέλεσμα την αποτρόπαιη σφαγή 9600 αιχμαλώτων από τους Γερμανούς. Η μεραρχία Πινερόλο, που δρούσε στη Θεσσαλία, με διοικητή το στρατηγό Ινφάντε, ήταν η μόνη που δέχτηκε να παραδοθεί, υπό την πίεση των περιστάσεων, στον ΕΛΑΣ. Δεν σκοπεύω να καταγράψω εδώ ολόκληρο το χρονικό της παράδοσης των Ιταλών και όσα δραματικά ακολούθησαν, και θα περιοριστώ σε προσωπικά μου βιώματα.

Την άνοιξη του '44 πολλοί συγχωριανοί μου έσπευσαν στη Νεράιδα και έφεραν από εκεί μερικούς εξεθλιωμένους Ιταλούς. Το βασικό κίνητρο, βέβαια -και να μην κρυβόμαστε- ήταν οι αγγλικές λίρες! Όπως όμως και να ήταν, το αποτέλεσμα που μετράει είναι ότι οι Ιταλοί κυριολεκτικά σώθηκαν. Οι χωριανοί τούς έβαλαν στα σπίτια τους, τους τάζαν από το φτωχικό φαγητό της οικογένειάς τους και οι εργασίες που τους ανάθεταν δεν ήταν και τόσο βαριές. Σε πολλές περιπτώσεις αναπτύχθηκαν και φιλικές σχέσεις μεταξύ τους, στο βαθμό που, μετά την απελευθέρωση, όσοι Ιταλοί έφτασαν στην πατρίδα τους, αλληλογραφούσαν με τους Έλληνες που τους περιθάλψαν και εξέφραζαν την ευγνωμοσύνη τους προς εκείνους.

Ήταν αρχές του Φλεβάρη, μια ηλιόλουστη και σχετικά ζεστή μέρα, όταν στην πιτσιρικάδα της γειτονιάς κυκλοφόρησε ή είδηση ότι ο γείτονάς μας, ο Γιάννης, νεαρός δάσκαλος τότε, θα έφερνε από τη Νεράιδα δυο Ιταλούς: έναν "δικό" του και έναν για τον πατέρα μου. Εγώ βέβαια, μαθητής της Τρίτης τάξης του Δημοτικού, διαπνούσα στο μυαλούδάκι μου την εικόνα των Ιταλών που, πριν από 1-2 χρόνια έδερναν τους χωριανούς μου στην πλατεία, ζητώντας τους να παραδώσουν τα όπλα που έκρυβαν, και τα συναισθήματά μου ήταν ανάμικτα: φόβου, μίσους αλλά και περιέργειας.

Το μεσημεράκι κατάφτασε και ο Γιάννης από τη Νεράιδα, με δυο Ιταλούς. Σαν αστραπή διαδόθηκε η είδηση και όλα τα παιδιά της γειτονιάς και αρκετοί μεγάλοι κάμαμε έναν κύκλο γύρω τους και τους περιεργαζόμασταν. Ομολογώ ότι η προηγούμενη εικόνα που είχα στο μυαλό μου ανατράπηκε αυτοστιγμής. Οι Ιταλοί που βλέπαμε μπροστά μας ήταν δυο κάτισχα παιδιά 20-22 χρονών, ακούρευτα, κουρελιασμένα και έστεκαν εκεί με βλέμμα απλανές, σαν να τα έχουν χαμένα.

Ο Γιάννης το 1943 ήταν 22 ετών και πτυχιούχος της Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Στο κείμενο που ακολουθεί περιγράφει όσα είδε κατά την επίσκεψή του στη Νεράιδα, την άνοιξη του 1943, καθώς και σκηνές από τη ζωή των αιχμαλώτων Ιταλών στη Ραχούλα. Η ηλικία και η μόρφωσή του την εποχή εκείνη δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη περιγραφή του. Παρουσιάζω το κείμενό του χωρίς καμιά επέμβαση, άλλωστε είναι γραμμένο σε γλώσσα απλή, γλαφυρή, με κοφτές φράσεις και άμεση προσέγγιση στα γεγονότα.

Μας αφήσουμε μας τον Γιάννη* να αφηγηθεί, με τον δικό τρόπο τα γεγονότα.

"Η περιοχή Καρδίτσης ήταν ελεύθερη από την άνοιξη του 1943. Η συνθηκολόγηση της Ιταλίας έγινε αρχές Σεπτεμβρίου 1943. Έτσι, στην περιοχή μας μαζεύτηκαν πολλοί Ιταλοί όσοι, βέβαια, γλίτωσαν από τους Γερμανούς. Την περίοδο εκείνη βρέθηκαν στην Καρδίτσα. Βρήκα κάποιο αυτοκίνητο με ψωμί για τους Ιταλούς στον Κέδρο και ανέβηκα κι εγώ. Στα πλατάνια του Κέδρου βρήκαμε ένα τάγμα Ιταλών, αφοπλισμένο από τον ΕΛΑΣ. Πιστόλι είχε μόνο ο αξιωματικός. Οι στρατιώτες ήταν σκορπισμένοι μέσα στα πλατάνια γιατί υπήρχε φόβος από τα γερμανικά αεροπλάνα, τα οποία περιτολούσαν σε όλη τη Θεσσαλία.

Αργότερα βρέθηκαν στην Ιτίσα -καθάριζα τα αυλάκια στο χωράφι - και από τη

Η τύχη των Ιταλών αιχμαλώτων μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας (1943)

Δαφνοσπηλιά ερχότανε 100-150 Ιταλοί. Πήγαιναν για τη Νεράιδα. Είχαν και ένα απλό σχέδιο της διαδρομής. Τους είπα τι να κάμουν όταν φτάσουν στο εικόνισμα. Να πάνε δεξιά προς Καταφύγι επειδή είναι πιο σύντομος ο δρόμος. Εκείνοι έρχονταν από την περιφέρεια Αλμυρού ή Βόλου.

"Ένα άλλο τμήμα αφότιλε ο ΕΛΑΣ ανάμεσα Αγίου Γεωργίου- Βλάσδου και Μονής Κορώνας. Καπετάνιος των ανταρτών ήταν ο Περικλής Παπαδημητρίου (καπετάν 'Ιταμος). Εκείνο το Τάγμα το κράτησε η οργάνωση της Λάρισας, γιατί είχε σχέδιο να κάμει επίθεση στο αεροδρόμιο μας Λάρισας. Θα έπαιρναν μέρος και οι Ιταλοί, αλλά, από κάποιο εμπόδιο, δεν έγινε η επίθεση. Έτσι, τους έφεραν οπλισμένους στα μέρη μας και από εκεί στη Νεράιδα.

"Στη Νεράιδα ήταν και άλλοι Ιταλοί. Δύσκολη περίοδος. Δεν υπήρχαν πολλά τρόφιμα, ενδύματα, χώροι διαμονής κλπ. Εξαιτίας της ανάγκης οι αντάρτες επέτρεψαν να πάνε οι Ιταλοί στα χωριά. Θα δούλευαν για να ζήσουν. Αρκετοί χωριανοί πήραν Ιταλούς, αλλά λίγους. Πήρα κι εγώ τον Τζιοβάνι Μπουφοντίνι.

"Μετά από 2-3 μήνες, άλλη διαταγή, να φύγουν οι Ιταλοί από τα χωριά. Έφυγαν δυο Ιταλοί από το Λιοντάρι και το Τσιαμάσι (Ανάβρα) και πήγαν στους Γερμανούς. Φοβήθηκαν οι οργανώσεις και για άλλα κρούσματα, διότι δίνανε και πληροφορίες στους Γερμανούς για τις κινήσεις των ανταρτών. Σε λίγες μέρες άδειασαν τα χωριά. Καλά περάσαμε με αυτούς, αλλά καλά πέρασαν κι εκείνοι. Δούλευαν, έτρωγαν, ζούσαν.

Όλοι οι Ιταλοί στη Νεράιδα!

"Όλοι οι Ιταλοί στη Νεράιδα, έλεγε η εντολή του ΕΛΑΣ στις αρχές Ιανουαρίου του 1944. Σε λίγες μέρες έφυγαν οι Ιταλοί από όλα τα χωριά. Στη Νεράιδα παρουσιάστηκαν πολλά εμπόδια και δυσκολίες (φαγητό, ύπνος, ντύσιμο κ.ά.). Η Νεράιδα κατεστραμμένη από μας Γερμανούς, χειμώνας βαρύς και μεγάλες οι ανάγκες για τον ΕΛΑΣ. Από τον κάμπο δεν μπορούσαν να φτάσουν είδη πρώτης ανάγκης, γιατί οι Γερμανοί με τους συνεργάτες τους γύριζαν στα χωριά. Αφού η κατάσταση ήταν πολύ δύσκολη, το αρχηγείο επέτρεψε στα χωριά να ξαναπάρουν Ιταλούς για τις δουλειές.

"Από όλα τα χωριά της περιοχής ανέβαιναν πολλοί άνθρωποι για τη Νεράιδα. Θέλανε τους Ιταλούς για δουλειά. Και από το χωριό μας ανέβηκαν μερικοί. Αποφάσισα κι εγώ να πάρω έναν. Πήγα περισσότερο για τον Τζιοβάνι. Νόμιζα ότι θα τον βρω. Ξεκίνησαμε για τη Νεράιδα μαζί με δυο τρεις μας χωριανούς. Φύγαμε από το χωριό μας πολύ πρωί, επειδή είχαμε μπροστά μας πολύ δρόμο. Ανηφορίσαμε για Καστανιά. Καφός Φλεβαριτικός, λίγο κρύο, λίγη ψυχάλες, λίγο ήλιο και η γη ασπρογανωμένη από λίγο χιόνι. Καστανιά- Νεοχώρι - Νευρόπολη- Νεράιδα. Από Νεοχώρι για Νεράιδα χάσαμε το δρόμο μέσα στα έλατα και καθυστερήσαμε.

Νεράιδα...

"Κουρασμένοι, φτάσαμε στη Νεράιδα. Μπροστά μας βρήκαμε ένα νεκροταφείο! Από τα σπίτια που είχαν μείνει όρθια, 5-6 είχαν μείνει χωρίς σκεπή, πόρτες και παράθυρα. Τα είχαν κάψει οι Γερμανοί. Μέσα στα σπίτια εκείνα έμεναν πολλοί Ιταλοί. Όπου υπήρχε όρθιος τοίχος, δίπλα του οι Ιταλοί έχτιζαν δυο-τρεις τοίχους σε ύψος 2-3 μέτρα και έκαναν μικρά δωματίκια, σαν τα αμπριά. Τα σκέπαζαν καλά με μπάτσες, ξύλα, χώμα, φτέρες, πλάκες κ.ά.. Έτσι έκαναν ένα τέλειο αμπρί. Άφηναν και μια μικρή τρύπα για να μπαίνουν και να βγαίνουν. Εκεί μέσα έμεναν 5-6 μαζί και ...καπνίζονταν. Καθένας είχε και λίγα πραγματάκια (μια καραβάνα, ένα κουτάλι, μια μισοχαλασμένη κουβέρτα και ένα παγούρι για να πίνουν νερό). Μόλις μας έβλεπαν, έβγαιναν από τη θυρότρυπα, καπνισμένοι, σαν τον ασβό. Τα μάτια γυάλιζαν σαν φαντάσματα. Ήταν, ευτυχώς, στεγνοί, γιατί τα αμπριά μας είχαν καλό σκέπασμα. Σε 4-5 αμπριά βρήκαμε απ' έξω δυο τρεις πεθαμένους και γυμνούς. Τα ρούχα μας τα έπαιρναν οι άλλοι. Βρήκαμε και δυο αξιωματικούς. Έναν Άγγλο και ένα Ιταλό. Ψάξαμε μιάμιση ώρα όλη τη Νεράιδα. Θέλαμε να βρούμε Ιταλούς που να είναι σχετικώς γεροί. Πήραμε από έναν, που νομίζαμε ότι είναι γερός. Εγώ ήθελα να πάρω δυο. Έναν για εμένα και έναν για το γείτονά μου το μπαρμπα-Θανάση. Μου το ζήτησε, αλλά ήθελε να ξέρει και λίγα ελληνικά!

"Γυρίζοντας μέσα στα αμπριά, πέρασε η ώρα. Έπρεπε να γυρίσουμε γιατί είχαμε δρόμο 3-4 ώρες. Πήραμε μας Ιταλούς και δρόμο! Αλλάξαμε και το δρομολόγιο για την επιστροφή. Νεράιδα-Νευρόπολη-Λαμπερό-Καταφύγι-Μαραθιά-Ραχούλα. Το κατέβασμα ήταν καλύτερο από το πρωινό ανέβασμα. Στο χωριό μας καθένας πήγε στο σπίτι του με τον ...ψυχογιό του. Τώρα γίναμε ...άρχοντες με δούλους! Καθιστό πλέον εμείς. Εγώ πέρασα από το σπίτι του μπαρμπα-Θανάση και άφησα τον Ιταλό που ήξερε και λίγα ελληνικά. Κράτησα τον άλλο, επειδή εγώ ήξερα λίγα ιταλικά. Τα έμαθα στη Λάρισα, όταν πήγαινα στην Παιδαγωγική Ακαδημία, το '42-'43.

Στο λαγκάδι του Καζή

"Αφού ξεκουραστήκαμε κάπως, με μια αγκαλιά κλάρες και ξύλα κατεβήκαμε στο λαγκάδι του Καζή. Ήρθε κι ο μπαρμπα-Θανάσης με τον Ουμπέρτο, που κρατούσε το καζανάκι της κυρα-Σταυρούλας. Στο λαγκάδι βρήκαμε το καζαναριό έτοιμο. Έπλεναν μερικές φορές και οι γυναίκες εκεί. Οι Ιταλοί ήξεραν καλά από τη Νεράιδα τι έπρεπε να κάμουν. Μόλις ζεστάθηκε καλά το νερό, έβγαλαν από πάνω τους τα ρούχα τους. Με μια καραβάνα έριχναν νερό ο ένας στον άλλον. Είχαμε και σαπούνι. Μόνο το ξυστρί έλειπε! Πλύθηκαν καλά και έφυγε όλη η βρωμιά. Κάποια στιγμή φάνηκε ο Θανάσης επάνω στο αμπέλι και ρώτησε, γιατί αργούμε. Φόρεσαν τα ρούχα που τους δώσαμε και έβαλαν τα δικά τους στο καζάνι. Έβραζαν μια ώρα και παραπάνω. Πάνε οι ψείρες και οι ψύλλοι!

"Έμεναν ευχαριστημένοι. Έκαναν παρέα, όταν είχαν χρόνο. Και στην πλατεία μαζί. Ο Ιταλός του μπαρμπα- Θανάση ήταν καλύτερος, δηλαδή ήταν ήρεμος. Ο δικός μου ήταν νευρικός, αλλά γρήγορα του περνούσε. Δουλειές πολλές δεν είχαμε. Περνούσαν καλά. Ό,τι τρώγαμε εμείς, έτρωγαν κι εκείνοι. Στο χωριό μας ήταν και ένας αξιωματικός. Έμενε στο σπίτι του δασκάλου του χωριού μας. Καθήκον του ήταν να επιβλέπει μας Ιταλούς. Ο δάσκαλος έπαιρνε το μίνα 2-3 λίρες για την περιποίηση! Όσοι είχαν οπλίες, έπαιρναν μισή λίρα το μήνα. Τα χρήματα(λίρες) τα πλήρωναν οι Άγγλοι. Στο χωριό μας την περίοδο εκείνοι ήταν περίπου 30-40 Ιταλοί. Δούλευαν σε μας στις γεωργικές εργασίες (χωράφια, αμπέλια, καυσόξυλα, χόρτα, θερισμό, τρίγο, κάστανα κλπ.). Μερικοί ήξεραν και από επαγγέλματα (χτίστες, μαραγκοί, ραφτάδες). Μεταξύ

τους είχαν μεγάλη αγάπη και αλληλοβοήθεια. Μας ένωνε ο πόλεμος και η ξενιτιά. Ο πόλεμος τελείωσε, περίμεναν τώρα να τελειώσει και η ξενιτιά.

Οι Ιταλοί φεύγουν από το χωριό μας

"Διαταγή των Άγγλων, να συγκεντρωθούν όλοι οι Ιταλοί για την πατρίδα τους. Οι δικοί μας θα κατέβαιναν στην Καρδίτσα. Το φθινόπωρο του 1944 άρχισε η απελευθέρωση της Ελλάδας. Οι Γερμανοί άρχισαν να υποχωρούν. Τώρα, το πάνω χέρι το είχαν οι Άγγλοι. Εκτός των άλλων φρόντισαν και για τους Ιταλούς. Θα τους έστελναν στην πατρίδα τους. Οι Ιταλοί τα γνώριζαν όλα και περίμεναν να φύγουν. Θα κατέβαιναν όλοι στην Καρδίτσα. Ήρθε και η εντολή να φύγουν. Την ημέρα που θα αναχωρούσαν -πρωί πρωί- συγκεντρώθηκαν στην πλατεία του χωριού. Πήγαμε κι εμείς εκεί. Ήταν ημέρα χαράς και γιορτής για τους Ιταλούς, γιατί θα πήγαιναν στην πατρίδα τους. Ξεκίνησαν με τραγούδια, αποχαιρετισμούς, δάκρυα χαράς και ελπίδα, επειδή θα τελειωναν τα βάσανά τους. Τους είχαμε τόσον καιρό και συνδεθήκαμε μαζί τους, όπως κι εκείνοι μ' εμάς. Μερικοί όμως έβλεπαν και εμπόδια. Δεν ήξεραν πού θα πάνε, πώς θα πάνε και πότε θα φτάσουν στην πατρίδα τους. Και στην πατρίδα τους τι θα βρούνε. Πήραμε και δώσαμε συστάσεις. Μερικοί από τους Ιταλούς που ήταν στο χωριό μας έφτασαν στην πατρίδα τους και αλληλογράφησαν με τους χωριανούς που τους φιλοξένησαν. Πολλοί όμως χάθηκαν στη θάλασσα, όταν το πλοίο που τους μετέφερε βυθίστηκε αὐτανδρο."

Ο Ιταλός "μας", ο Ουμπέρτο

Ο "δικός μας" Ιταλός άκουγε στο όνομα Ουμπέρτο. Μας είπε και το επώνυμό του, αλλά ήταν δυσκολοπρόφερτο και, άλλωστε, ποιος νοιαζόταν γι' αυτό! Όταν σουλουπώθηκε ο Ουμπέρτο και γέμισε και το στομάχι του, μέρα τη μέρα άρχισε να αλλάζει όψη. Ήταν ένα ευγενικό και λιγομίλητο παιδί και, από τον αδέξιο τρόπο που μεταχειριζόταν τα γεωργικά εργαλεία και τα ζώα του σπιτιού, καταλάβαμε ότι ανήκε σε αστική οικογένεια. Ήταν όμως έξυπνος και δεν άργησε να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον. Ο πατέρας μου τον συμπάθησε από την πρώτη στιγμή, αλλά η μάνα μου παρέμενε επιφυλακτική και, κάποιες φορές τη "συνέλαβα" να τον αγριοκοιτάζει. Δεν μπορούσε να συμφιλιωθεί με την ιδέα ότι μήκη στην οικογένειά της ένας ξένος αλλοθνής και αλλόγλωσσος, που πριν από λίγους μήνες τρομοκρατούσε τους χωριανούς.

Για εμάς τα παιδιά δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα. Ο Ουμπέρτο, όταν δεν είχε εργασία, έπαιζε μαζί μας, μας έπαιρνε στα γονατά του και μας τραγουδούσε ιταλικά τραγουδάκια, που, φυσικά, δεν καταλαβαίναμε! Εμένα, που ήμουν ο μεγαλύτερος γιος της οικογένειας (9 ετών), άρχισε να μου μαθαίνει ιταλικά. Σύντομα έμαθα πολλές ιταλικές λέξεις και μετρούσα άνετα μέχρι τα εκατό και πιο πάνω.

Πολλοί από τους Ιταλούς του χωριού ήταν φίλοι στο στρατό, φίλοι και σ' όλες τις κακουχίες της αιχμαλωσίας και ξαναβρέθηκαν πάλι φιλοξενούμενοι στο ίδιο χωριό. Συγκεντρώνονταν τα βράδια στην πλατεία του χωριού, συζητούσαν, τραγουδούσαν τραγούδια της πατρίδας τους, έπαιζαν φουσαρμόνικα και συχνά -μια δυο φορές την εβδομάδα- είχαν υποχρεωτική σύναξη πίσω από την εκκλησία του χωριού, κάτω από τις αιωνόβιες βελανιδιές και εκεί κάποιος συμπατριώτης τους, τους ανάπνισσε τα κρηγύματα του κομμουνισμού. Εμείς τα παιδιά παρακολουθούσαμε από κάποια απόσταση, 15-20 μέτρων, εκείνες τις συνάξεις. Δεν καταλαβαίναμε το περιεχόμενο των συζητήσεων, αφού κανείς μας δεν ήξερε την ιταλική γλώσσα, καταλαβαίναμε όμως πολύ καλά τα τραγούδια τους:

"Αβάντι πόπολο α λα ρισκόζα.	"Εμπρός λαέ ξεσηκώσου.
Παντιέρα ρόζα, παντιέρα ρόζα.	Η κόκκινη σημαία, η κόκκινη σημαία..
Αβάντι πόπολο, α λά ρισκόζα.	Εμπρός λαέ ξεσηκώσου,
Παντιέρα ρόζα, λα τριομφ ερά.	Η κόκκινη σημαία, η τριχρώμη,
Εβίβα κομμουνίστο ε λα λιμπεράτ"	Ζήτω ο κομμουνισμός και η ελευθερία".

Οι απόψεις των μορφωμένων του χωριού για εκείνες τις συνάξεις των Ιταλών αιχμαλώτων ποίκιλαν, ανάλογα με την πολιτική τοποθέτηση καθενός. Άλλοι ισχυρίζονταν ότι γίνονταν με πρωτοβουλία των ιταλών κομμουνιστών που βρίσκονταν ανάμεσα στους αιχμαλώτους και άλλοι ότι επιβάλλονταν από το Κ.Κ.Ε..

Για να συμπληρώσουν τη διατροφική τους λιτότητα, οι Ιταλοί έκαναν στην άκρη τις αρχικές επιφυλάξεις τους και άρχισαν να θηρεύουν ζώα που για εμάς θεωρούνταν μη βρώσιμα (μαγαρισμένα), ενώ στην πατρίδα τους εκείνα ήταν περιζήτητος μεζές. Έκαναν παρέες και πήγαιναν στο ποτάμι για ψάρεμα. Ψάρευαν και λιγοστά ψάρια, αλλά η αδυναμία τους ήταν τα βατράχια.

Εκείνη την εποχή κάποια επιζωοτία είχε αφανίσει τις κότες του χωριού. Ένας από τους Ιταλούς ήταν κτηνίατρος και, αφού εξέτασε τις νεκρές κότες, συνέστησε στους χωριανούς, να πετούν μόνο το κεφάλι και να μαγειρεύουν τις κότες που προσβάλλονταν από την ασθένεια. Φυσικά, κανένας χωριανός δεν ακολούθησε τη συμβουλή του, προς μεγάλη τέρψη των Ιταλών, που άναβαν το βράδυ φωτιές και τις έψηναν.

Οι Ιταλοί είχαν ακόμη μεγάλη αδυναμία στις χελώνες, που τις θεωρούσαν εξαιρετικό μεζέ. Όλα αυτά τα καμώματά τους συζητούνταν μεταξύ των χωριανών, που εξέφραζαν την αηδία τους, αλλά, η μάνα μου, απασχολημένη με τις δουλειές του σπιτιού, δεν έδινε μεγάλη σημασία.

Το κακό ξέσπασε, όταν εκείνη "συνέλαβε επ' αυτοφόρω" τον Ουμπέρτο και την παρέα του να έχουν ανάψει φωτιά και να ψήνουν χελώνες! Ποιος είδε το Θεό και δεν φοβήθηκε! Μάταια ο πατέρας μου προσπαθούσε να την ηρεμήσει, λέγοντάς της ότι οι Ιταλοί στην πατρίδα τους τα τρώνε αυτά τα ζώα. Εκείνη δεν ηρεμούσε με τίποτε και τέλος αποφάνθηκε:

-Εγώ αυτόν δεν τον ξαναβάνω μέσα στο σπίτι, να μας λωβίσαι τη φαμελιά!

Από τότε ο φουκαράς ο Ουμπέρτο μετακόμισε στην αποθήκη του σπιτιού και εκεί βολεύτερη μέχρι τον επαναπατρισμό του. Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας -εκτός από τη μάνα- τον είχαμε συμπαθήσει τον Ουμπέρτο, τον θεωρούσαμε μέλος της οικογένειάς μας και τον αποχαιρετίσαμε με συγκίνηση, όταν αναχωρούσε. Ο πατέρας δεν κράτησε τη διέθυνσή του και δεν μάθαμε τι απόγινε- έφτασε άραγε στην πατρίδα του ή χάθηκε με το πλοίο που βυθίστηκε κατά τη μεταφορά τους στην Ιταλία!-

Λάμπρος Γριβέλλας

Πρώτη δημοσίευση, στην περιοδική έκδοση του Δήμου Πλαστήρα "Ιστορία" Σ.Σ. * Γιάννης: Πρόκειται για τον αειμνηστο δάσκαλο Γιάννη Κατσιούλα

Η συνθηκολόγηση της Ιταλίας το 1943 και η τύχη των Ιταλικών κατοχικών δυνάμεων

Τη μεγαλύτερη δύναμη ιταλικών κατοχικών δυνάμεων στη Θεσσαλία την αποτελούσε μια πλήρης και άρτια εξοπλισμένη μεραρχία με το όνομα Πινερόλο, καθώς και η Ταξιαρχία Ιππικού Αόστης.. Διοικητής της μεραρχίας ήταν ο στρατηγός Ινφάντε ενώ του ιππικού ο διαβόητος Μπέρτι. Η μεραρχία και το ιππικό ήταν στρατωνισμένα στα Τρίκαλα ενώ οι διοικήσεις αυτών έμεναν στη Λάρισα.

Η οργάνωση των Τρικάλων δεν χάνουν την ευκαιρία και με προκηρύξεις και τηλεβόδες καλούν τους Ιταλούς να προσχωρήσουν στον ΕΛΑΣ. Στα τρίκαλα επικρατεί πραγματικός αναβρασμός. Οι Ιταλοί είναι ανάστατοι μέσα στους στρατώνες ακόμα, ενώ στην πόλη εισέρχονται τμήματα του ΕΛΑΣ.

Στο Πετρούλι βρισκόταν το στρατηγείο του ΕΛΑΣ με τον Σαράφη και τον Άρη. Ακόμα, ο Στρατηγός Φλούλης, ο Κώστας Καραγιώργης, οι Άγγλοι Χίλς και Γουντχάουζ καθώς και 2 -3 αξιωματικοί του ΕΔΕΣ. Μεταξύ Άγγλων - ΕΔΕΣ και ΕΛΑΣ προέκυψαν διαφωνίες ως προς την τύχη των Ιταλών και κυρίως του άφθονου οπλισμού, τον οποίο κατείχαν οι Ιταλοί και ήταν πολύτιμος.

Οι Άγγλοι και ο Έδης ήθελαν να πάρουν και αυτοί μεγάλο μέρος του οπλισμού. Ευτυχώς ο Μήτσιος Σακελαρίου ή Καναλιώτης, ο οποίος ήταν υπεύθυνος του δεύτερου γραφείου της θεσσαλικής Μεραρχίας άκουσε όλες τις εκπομπές του Λονδίνου στην ελληνική γλώσσα και αμέσως ενημέρωσε τον επιτελάρχη Μήτσιο Μπαλλή. Το ραδιόφωνο μετέδωσε μήνυμα του Ουίνστον Τσώρτσιλ. Καλούσε τις ιταλικές φρουρές να προσχωρήσουν στις πλησιέστερες συμμαχικές δυνάμεις για τους Ιταλούς οι πλησιέστερες συμμαχικές δυνάμεις ήταν αυτές του ΕΛΑΣ. Έτσι Άγγλοι και ΕΔΕΣ ανακάλεσαν και παραιτήθηκαν των απαιτήσεων αυτών.

Εκείνος, ο οποίος πηγαينوερχόταν στα Τρίκαλα και είχε συνεχή επαφή για συνεννοήσεις με την Ιταλική διοίκηση, η οποία είχε τώρα μεταφερθεί εκεί, ήταν ο Μπαλλής. Έπειτα από δύσκολες και σκληρές διαπραγματεύσεις, οι Ιταλοί αποφάσισαν να προσχωρήσουν στον ΕΛΑΣ. Ο στρατηγός Ινφάντε, με το επιτελείο του συναντιέται έξω από τα τρίκαλα με τον Άρη Βελουχιώτη, στρατηγό Μπαλλή, Καραγιώργο, Χίλς και αξιωματικούς του Έδης που όλοι μαζί οδηγούνται με αυτοκίνητα στην Πόρτα (Πύλη) όπου τους περιμένει στρατηγός Σαράφης. Όλα είναι έτοιμα και στις 3-4 το απόγευμα, στις 11/09/1943, υπογράφεται η συνεργασία με τους Ιταλούς. Μεταξύ των 7 άρθρων που περιλαμβάνει το πρωτόκολλο και όπου αναφέρονται ορισμένοι όροι και δεσμεύσεις εκατέρωθεν, στο άρθρο 5 αναφέρεται ρητώς ότι τη χρηματοδότηση προς διατροφή των ιταλικών στρατευμάτων αναλαμβάνει η αγγλική υπηρεσία. Στο πρωτόκολλο έπονται οι υπογραφές: Σαράφης, Ραφτόπουλος, Κρις, Βελουχιώτης και Ινφάντε.

Αμέσως τα ιταλικά στρατεύματα άφησαν τους στρατώνες των Τρικάλων και στρατονίστηκαν μεταξύ πόρτας και μουζακίου.. Όλη τη νύχτα, ιταλικά αυτοκίνητα, κάρα διαφόρων τύπων και υποζύγια συνεπικουρούμενα από κατοίκους της πύλης μετέφεραν πολεμικό υλικό και τροφές προς τον ορεινό όγκο, πριν οι Γερμανοί καταφθάσουν στην πόλη.

Το παράδειγμα της ιταλικής μεραρχίας Τρικάλων ακολούθησαν οι Ιταλικές μονάδες αλμυρού και βόλου, σχεδόν το σύνολο των ιταλικών δυνάμεων που βρισκόταν επί θεσσαλικών βάσεων προσχώρησε στον ΕΛΑΣ και λίγοι πήγαν με την πλευρά των Γερμανών.

Ο αφοπλισμός των Ιταλών

Για τους Ιταλούς που είχαν προσχωρήσει στον ΕΛΑΣ ο πόλεμος είχε τελειώσει. Τώρα δεν σκέφτονται τίποτε άλλο παρά τη γρήγορη επιστροφή τους στην πατρίδα τους. Μερικοί βιάζονται και για άμεση επιστροφή και ρωτούν αν αφέλεια ακόμα εάν μπορούσαν να επιστρέψουν στην Ιταλία με αυτοκίνητα μέσω Μετσόβου.

Οι λίγοι φασίστες που βρίσκονται ανάμεσα στο ιταλικό στρατό στην αρχή θορυβήθηκαν. Τα έχασαν και "λάισαν". Έπειτα από μερικές μέρες αναθάρρησαν και σήκωσαν κεφάλι. Ξαναβρήκαν τον εαυτό τους και άρχισαν να εφαρμόζουν σκληρά μέτρα κατά των στρατιωτών, ξεχνώντας το ότι τώρα βρίσκονται ανάμεσα σε τμήματα του ΕΛΑΣ. Κατηγόρησαν στρατιώτες ότι πρόδωσαν μυστικά στην στο ΕΛΑΣ τους συνέλαβαν και τους οδήγησαν σε έκτακτο στρατοδικείο, όπου καταδικάστηκαν σε θάνατο.. Παρά τη μεσολάβηση των παραγόντων του ΕΛΑΣ και την εκδήλωση δυσαρέσκειας εκ μέρους του λαού της Πόρτας, οι καταδικασθέντες εκτελέστηκαν δια των όπλων.

Οι Άγγλοι αντιπροσωποί του Γενικού Στρατηγείου στο Πετρούλι, καθώς και οι εκπρόσωποι αξιωματικοί του ΕΔΕΣ από

στο παραπάνω γενικό στρατηγείο δεν μπορούσαν να ησυχάσουν βλέποντας τη μεραρχία Πινερόλο και το Σύνταγμα ιππικού Αόστης να βρίσκονται στην περιοχή που πικρατούσε ο ΕΛΑΣ.

Οι Άγγλοι ζήτησαν από την ηγεσία του ΕΛΑΣ να χρησιμοποιηθούν τμήματα του Ιταλικού στρατού για την καταστροφή του αεροδρομίου Λάρισας το μεγαλύτερο της νότιας Ευρώπης από το οποίο δεν δέχονταν οι σύμμαχοι σφοδρές αεροπορικές επιδρομές στην ξηρά και στη θάλασσα. Την επιχείρηση αυτή την απέκλεισε ο στρατηγός Ινφάντε, αμφισβητώντας το αξιόμαχο των ιταλικών δυνάμεων.

Κατόπιν οι Άγγλοι ζήτησαν να δημιουργηθεί εθελοντικό σώμα και το Σώμα Ιταλών, το οποίο οδηγούμενο από άντρες του Ελλάς θα κατέστρεφε το αεροδρόμιο της Λάρισας. Οι Ιταλοί εθελοντές οδηγήθηκαν στο αεροδρόμιο, απέτυχαν

όμως στον σκοπό τους εγκαταλείποντας τα εκρηκτικά στο αεροδρόμιο. Την άλλη μέρα τα βρήκαν οι Γερμανοί και προέβησαν σε αντίποινα, σκοτώνοντας αμάχους και καίγοντας το χωριό Πλατύκαμπος.

Εν τω μεταξύ περιήλθε σε γνώση της ηγεσίας ότι ότι οι Άγγλοι σκόπευαν να μετακινήσουν την μεραρχία Πινερόλο στην Ήπειρο για ενίσχυση του ΕΔΕΣ. Η ηγεσία του ΕΛΑΣ, λαμβάνοντας υπ' όψιν την κατάσταση των Ιταλικών δυνάμεων αποφάσισε να προβεί σε αφοπλισμό τους.

Τη διαταγή αφοπλισμού, αφοπλισμό των Ιταλών την έδωσε ο ίδιος ο στρατηγός Μήτσιος Φλούλης τα μεσάνυχτα της 15ης Οκτωβρίου του 1943. Οι άντρες του ΕΛΑΣ γύρω στους 700-800, βοηθούμενοι από τη σχολή εφέδρων αξιωματικών του Πετρούλιου, αφού κατέλαβαν επίκαιρες θέσεις, αφού κάλεσαν τους Ιταλούς με τηλεβόδες, τους οποίους χρησιμοποιούσαν Ιταλομαθείς αντάρτες, να αφήσουν τα όπλα στις σκηνές και να φύγουν από αυτές. Άγγλοι και Ιταλοί αξιωματικοί διαμαρτυρήθηκαν για τον αφοπλισμό αλλά η εντολή που δόθηκε τώρα στους Ιταλούς ήταν ότι εάν δεν εξέρχονταν οι άνδρες του ΕΛΑΣ θα πυροβολούσαν.

Οι Ιταλοί, οι οποίοι δεν είχαν όρεξη για πόλεμο ευχαρίστως άφησαν τα όπλα τους στις σκηνές και βγήκαν με τα χέρια άδεια. Έτσι οι Ιταλοί που ήταν κατασκηνωμένοι στα στενά της Πόρτας αφοπλίστηκαν χωρίς να σημειωθούν επεισόδια.

Μεγάλη δυσχέρεια και με θύματα εκατέρωθεν αντιμετώπισε ο ΕΛΑΣ στην προσπάθειά του να αφοπλίσει το 6ο συντάγμα ιππικού της Αόστης το αποτελούνταν από 2 Επιλαρχίες με 1000 Ιππείς. Η πρώτη Επιλαρχία ήταν στρατοπεδευμένη στη Γκιάνια Μουζακίου η δε άλλη στο Καππά. Παρά το τέχνασμα που χρησιμοποίησε ο ΕΛΑΣ ότι δήθεν κάνει διατεταγμένη άσκηση οι Ιταλοί που εκείνη την ώρα έτρωγαν κατ' αρχάς αιφνιδιαστήκαν αλλά γρήγορα συνήλθαν και άρχισαν να βάλουν από κμουφλαρισμένο πολυβολείο. Την κατάσταση έσωσε έσωσαν ο παράτολμος ηρωισμός και η αυτοθυσία μερικών που όρμησαν με χειροβομβίδες και εξουδετέρωσαν τους αντιπάλους. Στο τέλος η επιλαρχία αφοπλίστηκε αφού χάθηκαν στη στη συμπλοκή τρεις αντάρτες του ΕΛΑΣ και 30 ιταλοί στρατιώτες.

Μετά τον αφοπλισμό της επιλαρχία οι αντάρτες έσπευσαν να αφοπλίσουν την επιλαρχία στο Καππά. Ύστερα από μάχη και ορμητικές επιθέσεις πείστηκαν και οι Ιταλοί της Επιλαρχίας αυτής να καταθέσουν τα όπλα και να αφοπλιστούν, αφού ο όποιος αγώνας ήταν μάταιος και η συνέχιση αυτού θα αύξανε τις απώλειές τους.

Οι Ιταλοί οδηγήθηκαν και στρατωνίστηκαν μαζί με τα επιτελεία τους σε σπίτια της Νεράιδας Νευρώπολης η οποία ήταν παραθεριστικό θέρετρο. Τα σπίτια του οικισμού εξ άλλου ήταν άδεια λόγω της κατοχής. Οι Άγγλοι κατέβαλαν στους Ιταλούς τα έξοδα σίτισης βάσει της συμφωνίας.

Εκεί οι Ιταλοί θα περνούσαν για λίγους μήνες μια ευχάριστη ζωή, η οποία θα έμοιαζε με παραθερίση.

Πρέπει να αναφερθεί ότι στον αφοπλισμό βοήθησε και ο εφεδρικός ΕΛΑΣ από τα χωριά του Μουζακίου και της Καρδίτσας. Έτσι και ο εφεδρικός ΕΛΑΣ Ραχούλας συνέβαλε στον αφοπλισμό των Ιταλών

Το παραπάνω κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Βασιλείου Καραγιάννη «Η Ραχούλα στην αντίσταση αναμνήσεις μιας ηρωικής εποχής».

ΤΑ ΠΑΡΑΛΟΓΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΙΚΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Γράφει ο
Άγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διπλής της Ευρείας
Επιτροπής
πρ. Γενικός Διπλής του
Υπουργείου Γεωργίας
μέλος της Κεντρικής
Επιτροπής Διαπρεσβύσεων για
την ένταξη της Ελλάδας στην
ΕΟΚ (ο τελευταίος επί των).

Όταν τον Σεπτέμβριο του 1943 η Ιταλία συνθηκολόγησε με τους συμμάχους, υπήρχαν στην Ελλάδα 12 ιταλικές μεραρχίες. Οι 10 παραδόθηκαν αμαχητί στους Γερμανούς. Μία στην Κεφαλονιά αντιστάθηκε και εξοντώθηκε. Η μόνη που προσεχώρησε στις συμμαχικές δυνάμεις ήταν η μεραρχία ΠΙΝΕΡΟΛΟ και το Σύνταγμα ιππικού της Αόστης στη Θεσσαλία. Τους συμμάχους εκπροσωπούσαν στην Ελλάδα η αγγλική αποστολή στα βουνά και το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών ΕΛΑΣ-ΕΔΕΣ που λειτουργούσε εκείνη την περίοδο.

Η προσχώρηση έγινε με βάση ένα πρωτόκολλο το οποίο προέβλεπε τη συμπαράταξη των Ιταλών και των ανταρτών του ΕΛΑΣ που κυριαρχούσε στα Αγραφιώτικα βουνά κατά των Γερμανών. Ένα μήνα αργότερα, ο ΕΛΑΣ με πρωτοβουλία του Άρη Βελουχιώτη αφοπλισε την ιταλική μεραρχία και το σύνταγμα της Αόστης, παραβιάζοντας το σχετικό πρωτόκολλο. Έτσι, οι Ιταλοί στρατιώτες, όπλα και με θερμή στολή μέσα στο χειμώνα υπέστησαν την εκδικητική μανία της γερμανικής μεραρχίας SS-Αστυνομία η οποία αντικατέστησε τη μεραρχία ΠΙΝΕΡΟΛΟ ως στρατός κατοχής στη Θεσσαλία. Στη μεγάλη εκκαθαριστική επιχείρηση των Γερμανών προς το τέλος του 1943 σκοτώθηκαν ή πέθαναν από πείνα και ψύχος στα βουνά των Αγράφων πάνω από χίλιοι Ιταλοί.

Οι Γερμανοί περισύλλεξαν περί τους 450 αξιωματικούς και στρατιώτες που είχαν παραμείνει πιστή στη "Δημοκρατία του ΣΑΛΟ" την οποία είχε ιδρύσει ο Μουσολίνι.

Η περιπέτεια της γερμανικής επιχείρησης εμφανίζει δύο παράδοξα:

Το πρώτο συνίσταται στο γεγονός ότι η επιχείρηση αυτή είχε στόχο, όχι τόσο τους δικούς μας αντάρτες αλλά κυρίως τους χθεσινούς συμμάχους Ιταλούς.

Το δεύτερο παράδοξο είναι ότι, πριν λίγους μήνες, οι καταδιωκόμενοι Ιταλοί είχαν διεξαγάγει επιχειρήσεις εναντίον των ανταρτών και, επειδή βρήκαν αντίσταση, έκαψαν όλα τα χωριά που είχαν συναντήσει και σκότωσαν όσους δεν είχαν εγκαταλείψει τα σπίτια τους. Λίγους μήνες πριν, είχαν προβεί σε μαζικές εκτελέσεις 35 αμάχων ως αντίποινα για τις απώλειες που είχαν σε μάχη με τους αντάρτες.

Εντούτοις, οι Αγραφιώτες κάτοικοι των καμένων χωριών παρείχαν άσυλο και στήριξη σ'αυτούς που μόλις είχαν κάψει τα σπίτια τους. Είχαν κι άλλους λόγους οι Αγραφιώτες να μισούν τους Ιταλούς. Στον πόλεμο της Αλβανίας που είχαν προκαλέσει οι Ιταλοί, οι Αγραφιώτες είχαν πολλαπλάσιο ποσοστό θυμάτων έναντι του εθνικού μέσου ποσοστού. Ο λόγος ήταν ότι οι Αγραφιώτες ήταν κυρίως οι υπερασπιστές του θρυλικού υψώματος 731 στην Αλβανία. Το ύψωμα αυτό είχε αποτελέσει το στόχο της μεγάλης εαρινής επίθεσης του Μουσολίνι, ο οποίος έφτασε αυτοπροσώπως στην Αλβανία προσδοκώντας να ξεπλύνει τη ντροπή του για τις ήττες που είχε υποστεί μέχρι τότε. Το ύψωμα είχε υποστεί πρωτοφανή βομβαρδισμό από εκατοντάδες πυροβόλα και αεροπλάνα. Είχα συναντήσει στην Καστανιά Αγράφων έναν Ιταλό λοχαγό πεζικού που είχε μετάσχει στην προσπάθεια κατάληψης του υψώματος μετά τον ανηλεή βομβαρδισμό. Είμαστε τόσο βέβαιοι, έλεγε, ότι, μετά αυτόν τον βομβαρδισμό, δεν έπρεπε να υπάρχει ψυχή ζώσα στο ύψωμα. Ανεβαίναμε λοιπόν αμέριμνοι, και όταν πλησιάσαμε, οι Έλληνες εμφανίστηκαν σαν να είχαν βγει από τους τάφους τους και μας θέρισαν. Επανεληφθήσαν οι επιθέσεις χωρίς αποτέλεσμα. Το ύψωμα έμεινε απόρρητο και ο Μουσολίνι επέστρεψε στη Ρώμη ακόμα πιο ντροπισμένος. Στο ύψωμα έπεσαν ηρωικά τουλάχιστον δύο Καστανιώτες, ο ανθυπολοχαγός Παναγιώτης Κόγιας και ο στρατιώτης Θεοφάνης Μπότσης. Υπήρχε λοιπόν συσσωρευμένο μίσος εναντίον των Ιταλών. Αυτό όμως ουδόλως τους εμπόδιζε να τους περιθάλλουν και να τους παράσχουν κάθε είδους βοήθεια όταν βρέθηκαν σε ανάγκη.

Παρόμοιες πράξεις προστασίας των Ιταλών έλαβαν χώρα σε όλη την Ελλάδα. Αυτή τη μεγαλοψυχία του ελληνικού λαού συνόψισε με λίγα λόγια ο Λέλιο Σπινέλι, ένας πραγματικός αριστοκράτης. Ο Λέλιο, φίλος του Νίνο, τον οποίον είχαμε φιλοξενήσει στην Καστανιά Αγράφων, ερχόταν συχνά στο σπίτι μας για να τον συναντήσει και πάντοτε του προσφέραμε μικροπράγματα. Το 1955, πηγαίνοντας στο Παρίσι για μεταπτυχιακές σπουδές, πέρασα και έμεινα λίγες μέρες στο Μιλάνο. Ο Λέλιο και η αρχόντισσα μητέρα του με φιλοξένησαν ένα βράδυ στο αρχοντικό τους στα προάστια του Μιλάνου. Η μητέρα εξέφρασε ευχαριστίες για τη βοήθεια που είχαμε προσφέρει στο γιό της. Είπα ότι δεν του είχαμε προσφέρει κάτι σημαντικό και ο Λέλιο είπε με έμφαση τα εξής, τα θυμάμαι επί λέξει:

"Εμείς ήρθαμε στη χώρα σας ως εισβολείς. Κάψαμε τα χωριά σας, σκοτώσαμε Έλληνες πατριώτες κ'εσείς, όταν βρεθήκαμε σε ανάγκη, μας αγκαλιάσατε σαν αδέρφια. Αυτό δεν ξεπληρώνεται με τίποτα".

Ο Ιταλός λοχαγός, όπως προανέφερα μετέσχε στην μεγάλη εαρινή επίθεση του Μουσολίνι για την κατάληψη του θρυλικού υψώματος 731.

Ο Παναγιώτης Κόγιας υπήρξε υπερασπιστής του υψώματος και εκεί βρήκε το θάνατο.

Τίποτα δεν αποκλείει, στη σύγκρουση αυτή, ο λοχαγός να σκότωσε τον Παναγιώτη. Κι'όμως, ο λοχαγός, κυνηγημένος από τους πρώην συμμάχους του Γερμανούς, βρήκε καταφύγιο στην Καστανιά και μάλιστα στο ίδιο σπίτι του Παναγιώτη που ίσως σκότωσε. Η μητέρα του Παναγιώτη είχε πει για τον Ιταλό λοχαγό ότι ήταν συμπαθέστατος άνθρωπος. Κι'ο Παναγιώτης, τον οποίον είχα γνωρίσει είχα γνωρίσει, ήταν επίσης ένας συμπαθέστατος άνθρωπος. Τι διαφορά είχαν μεταξύ τους ο Ιταλός λοχαγός και ο Έλληνας ανθυπολοχαγός για να αλληλοσκοτωθούν ; Καμία. Αυτός είναι ο παραλογισμός του πολέμου.

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Στον Αη Λια στο Παλιοζωγλοπι

Στις 20 του Ιούλη μαζεύτηκε όλο το χωριό για να τιμήσει τον άγιο των βουνοκορφών!

Χρόνια πολλά σε όλους και του χρόνου με υγεία.

Εκδρομή στην Ιερά Μονή Προυσού

Ήταν μια πολύ ωραία ηλιόλουστη φθινοπωρινή μέρα η 21 Σεπτεμβρίου κι αυτό βοήθησε να πραγματοποιήσουμε μια ωραία εξόρμηση στα Ευρυτανικά βουνά για το προσκύνημα στην Ιερά Μονή της Παναγίας στον Προυσό.

Η πολυκοσμία στο προσκύνημα μας έβγαλε λίγο εκτός προγράμματος και η επίσκεψη στο μουσείο της εθνικής αντίστασης ήταν ολιγόλεπτη όπως και η επίσκεψη στην ταβέρνα για φαγητό λίγο περιπετειώδεις γιατί πέσαμε κι εκεί πάνω σε πολύ κόσμο. Με υπομονή και καλή διάθεση στο τέλος όλα καλά!

Σας ευχαριστούμε όλες και όλους για την συμμετοχή σας και ραντεβού στην επόμενη εξόρμηση που θα γίνει - μάλλον - σύντομα!

Η επόμενη όμως συνάντηση θα γίνει συντομότερα στις 26 Οκτωβρίου Κυριακή του Αγίου Δημητρίου το μεσημέρι στην πλατεία με την γιορτή κάστανου και το παζάρι.

Να είστε όλοι καλά και να ανταμώνουμε συχνά!

6 Αυγούστου του Σωτήρος στην Κούλια Ιτάμου

Μπορεί να αγρίεψαν τα στοιχεία της φύσης την παραμονή του Σωτήρος με βροχές και καταιγίδες αλλά ξημέρωσε μέρα λαμπρή με ωραίο καιρό και για ... φασολάδα!

Ο σύλλογος την ετοίμασε το προηγούμενο βράδυ και την μοίρασε μετά το πέρας της λειτουργίας στην κούλια Ιτάμου.

Χορηγοί της εκδήλωσης ήταν ο Κώστας Ν. Βρέκος (φασόλια) Ιωάννης Β. Κολοβός (ελαιόλαδο) Χρήστος

Δ. Γκορτσάς (λουκούμια) και βοήθησαν στην παρασκευή - μεταφορά και διανομή ο Ματθαίος Ζαχαρής, Αποστόλης Κονταξής, η Πρεσβυτέρα, ο Παπα - Γιώργης, ο Κώστας Σιώκος, η Ματούλα Δήμου, η Μαριέττα Μπάγκου και η Ελένη Δήμου.

Δεκαπενταύγουστος στο Παλιοζωγλόπι

Στο ξωκκλήσι της Παναγίας στο Παλιοζωγλοπι που πανηγύριζε 15 Αυγούστου μαζεύτηκε το χωριό στην τελευταία γιορτή του καλοκαιριού στον τόπο μας, εκεί που

ακούς για πρώτη φορά το " καλό χειμώνα".

Χρόνια πολλά σε όλες και όλους και του χρόνου να είμαστε καλά να ξαναβρεθούμε!

